

TÜRK-İŞ

ANT
TARİH BOYUNCA HÜR VE
BAĞIMSIZ YASAMIS BİR
MİLLETİN İNSAN HAKLARI
DEMOKRASİNE SOSYAL
ADALETİNE İHTİŞATLA
TÜRK İDEALİ ENDEFAKIR
LİK VE ŞEFAATİN BARIŞ
EĞİTİMİNE BAŞINCA
İNCELE OLUŞUĞU İNHA
TARİHİLERİ
ANAYASA HİTİMİ
NEREDEN GELİR
GELSİN NER
OLUŞUĞU İNHA
MİLLETİN KARS

NO
BUMAK
ÜÇÜNDÜ
HİÇBİR
FEDAKAR
KİTAN GE
KİTAN GE
GHK 7-4

ANT
İÇERİZ

24 Temmuzda
İşçi
Bayramını
Beşinci
Defa

Temmuz 1967
Sayı : 53

TÜRK-İŞ

AYLIK DERGİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

TEMMUZ

1967

YIL : 5

SAYI : 53

Fiatı : 250 Krş.

1 YILLIK 25.00 TL.

TÜRK - İŞ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Seyfi DEMİRSOY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Önder AKER

İDARE ve YAZIŞMA ADRESİ
TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
TUNA CADDESİ
YENİŞEHİR — ANKARA
Telefon :
17 91 34 — 12 66 18

TÜRK - İŞ DERGİSİ BASIN AHLAK
YASASINA UYMAIYI KABUL
ETMİŞTİR.

DİZİLDİĞİ VE BASILDIĞI YER

Sahit

MATBAASI - ANKARA — 1967

SUNUŞ:

Saygıdeğer Türk - İş okuru,

Haziran ayı, işçi sorunları ile bir hayli yüklü geçmiş ve kongreler, görüşmeler, basın toplantıları oldukça ilgi çekici olmuş, kamuoyunda yankılar uyandırmıştır. Geçen ayların önemli konuları arasında yer alan Sosyal Sigorta hastahanelerinin Sağlık Bakanlığına devri, tazeliğini koruduğu gibi, işçiler yönünden olumlu bir gelişme göstermiştir. Sağlık ve Çalışma Bakanları, bundan evvelki tutumlarından ayrılarak, sağlık tesislerinin devri konusunun düşünülmediğini ve plândan çıkarılacağı vaadini vermişlerdir. Hattâ Haziran ayının son günü Millet Meclisi Plân Komisyonu toplantısında verilen bir önerge ile plândaki «devredilir» kelimesi çıkarılmıştır. Bütün bu gelişmelere rağmen, Sağlık Bakanının ileride yapacağı çalışmaların nasıl bir yön alacağı bilinmediğinden endişeler devam etmektedir. Ancak, Türk İşçi Hareketi, Sosyal Sigorta sağlık tesislerinin devri ortaya atıldığı günden bu yana, takip ettiği politika ile konuyu arzusunun dışında bir platformda yerleştirmeme kararında olduğunu göstermiştir. Geçen sayımızda olduğu gibi, bu sayımızda da, bu konu en geniş şekilde dergimizde yer almıştır.

İki sayıdan beri sunduğumuz, «Üç ülkeden üç işçi ailesi» yazı serimiz, İngiliz ve Alman işçi ailelerinden sonra Türk işçisi ile son bulmaktadır. Bu yazıları takip edenler, batı ülkelerinde işçilerin sosyal ve ekonomik yönden nasıl bir seviyede olduklarını kolaylıkla görecekler, aramızdaki mesafenin uzunluğunu anlayacaklardır. Bugün yapılmakta olan mücadele, yıllarca önce batı ülkelerinin kazandığı hakları elde etmenin mücadelesinden başka bir şey değildir.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) nın Cenevre'de geçtiğimiz ay içinde yapılan toplantısı, alınan kararlar ve Türk-İş'in sunduğu teklifle oldukça ilgi çekici geçmiştir. Toplantıda, işçi delegesi olarak Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, Teksif Başkam ve Türk-İş Başkan Vekili Şevket Yılmaz bulunmuş ve önemli çalışmalar yapmışlardır. Türk-İş Başkam Demirsoy, toplantıdan sonra da muhtelif milletlerin delegasyonu ile işçi sorunları üzerinde temaslar kurmuş ve olumlu neticeler sağlamıştır.

Haziran içinde, Sosyal Sigorta Kurumu Genel Kurul toplantısı, Federasyon ve sendika kongreleri ile Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un bir basın toplantısı olmuştur. Bu sayımızda geniş şekilde yer alan bu konuları ilgi ile takip edebileceksiniz.

Saygılarımızla

Türk halkı bir kaç tüccar, bir kaç fabrikatörden ibaret değildir !

Iş Kanunu tasarısının Cumhuriyet Senatosunda görüşülmesi sırasında, bir kez daha ortaya çıkan gerçek, Türkiye'nin kalkınmasında sosyal adalet ilkelerinin hâkim olması gerektiği görüşünü benimsemiş olanları hayal kırıklığına uğratmıştır.

Bazı Parlâmento üyelerinin, ötedenberi belli bir çevrenin çıkarlarının korunması için özel bir itina gösterdikleri dikkatlerden kaçmıyordu. «**Halkın mutluluğu için çalışacaklarına**» and içenler, bir kaç kişinin çıkarını herşeyin üstünde tutuyor, kasıtlı ya da kasıtsız, Türkiye sanki sadece birkaç ticarethane, birkaç işletme ve fabrikadan, Türk halkı da birkaç tüccar, birkaç fabrikatörden ibaretmiş gibi, Türkiye ve Türk halkının mutluluğuna yönelmesi gereken çalışmalarını bu çevrelerin çıkarlarının korunmasına yöneltiyorlardı.

İş Kanunu tasarısı Senatoda ele alındığı zaman, işçi haklarının kısıtlanmasını, geriye götürülmesini isteyenlerle, gerçek bir kalkınmanın, sadece fabrika, yol, baraj yapmak değil, bunlarla beraber, hatta bunlardan önce, sosyal adaleti gerçekleştirmek demek olduğuna inananlar arasında bir mücadelenin geçeceği biliniyordu. Ama tahmin edilemeyen, bazı kişilerin yüreklerinde yatan «**özel sektörü koruma gayretkeşliği**» nin, işçi düşmanlığına dönüşeceğini.

Gerçekten, bazı senato üyelerinin İş Kanunu tasarısını değiştirmek için, işveren çevreleri tarafından hazırlanan değişiklik önermelerini Başkanlığa sunma ve bunları işverenlerin sadık bir avukatı edası ile savunma çabaları, köklü bir sosyal ve ekonomik dayanaktan yoksun olduğu için, en güzel demogoji örneklerinin ortaya çıkmasına sebep oldu.

Bir kısım Senatörler, işçi haklarını 1936 yılında kabul edilen iş kanununun gerisine götürme gayreti içinde çaba harcarlarken, sadece işçi haklarını değil, aynı zamanda Türkiye'yi de yıllarca geriye götürecek bir davranış içinde buluyorlardı.

Türkiye'nin neden geri kalmış bir ülke olduğu araştırılırken, son olarak, Cumhuriyet Senatosunda İş Kanunu tasarısı münasebetiyle bir kere daha ortaya çıkan zihniyet sahipleri ve benzerlerinin en büyük rolü oynadığını söylemek mübalağa olmayacaktır.

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi, bir yandan, vatani düşmandan kurtarma gayretleri içinde, imkânsız mümkün hale sokmaya çalışırken, bir yandan da Polatlıya kadar sokulmuş olan düşmanın top seslerinin duyulduğu Ankarada, maden işçilerinin haklarının korunması için «**Ereğli Havza-i Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna müteallik Kanun**» u çıkarıyor, o çağın en ileri sosyal anlayışına sahip olduğunu gösteriyordu. Aynı yıllarda, aynı meclis bir tefsirinde işçilerden şöyle bahsediyordu: «**Şimdiye kadar himayesiz bırakılmış her türlü hukuktan mahrum efradı milletin en iptidai ve hayatî hukuktan muhafazası.**»

Bu sosyal anlayıştaki Birinci Büyük Millet Meclisi, başarıların en büyüğüne ulaştı, unutulmazlığa erişti.

Birinci Büyük Millet Meclisi işçilerin haklarını koruma çabası içinde bulunduğu sıralarda, henüz çocuk denecek yaşlarda bulunanlarda, 46 yıl sonra, işçi aleyhindeki tutumları ile unutulmazlığa erişeceklerdir.

Ama birinciler minnetle anılmaktadır. Ya bunlar?...

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulu toplantısına katılan delegeler toplu halde.

Sosyal Sigorta Kurumu Genel Kurulu toplandı

Sosyal Sigortalar Kurumu 22 inci Genel Kurul 26-30 Haziran günleri Kurum toplantı salonunda çalışmalarına başlamıştır. İşçi, işveren ve hükümet üyelerinin katıldığı Genel Kurulda, Sigorta hastahanelerinin Sağlık Bakanlığına devri donusu tartışılmış, işçi ve işveren temsilcileri, hükümetin böyle bir tasarrufa yetkisi olmadığını ve Anayasaya aykırı bir tutum içinde olduğunu sert bir dille tenkid etmişler, Sağlık ve Çalışma Bakanları da hastahanelerin devrinin asla düşünülmendiğini ve plândan çıkarılacağını söylemişlerdir.

Sağlık Bakanı Vedat Âli Özkan, Ulaştırma Bakanı Saadettin Bilgiç ve Tekel Bakanı İbrahim Tekin'in izledikleri Genel Kurul Çalışmaları, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem'in konuşması ile a- çılmıştır.

ÇALIŞMA BAKANININ KONUŞMASI

«Türkiye'de çalışan insanların Anayasa nizamının ortaya koyduğu hürriyetin tam ve kâmil anlamı ile istifade edilir bir hale gelmesinde, sosyal güvenliğin sağlanması esastır» diyerek konuşmasına başlayan Ali Naili Erdem, sanayi kesiminde çalışanların tam üretimi hedef olarak gayret sarfetmelerine değinmiş ve hükümetin bu politikayı ana politika olarak benimsediğini belirtmiştir.

Bugünkü nüfusumuzun ancak yüzde 10'unun sosyal güvenliklerinin sağlanabildiğini ifade eden Çalışma Bakanı, Tarım-İş Kanununun mutlaka çıkarılması gerektiğine dikkati çekmiş, işsizlik sigortası ile birlikte bu iki konunun ana mesele olarak bulunduğunu ve gayretlerin son safhaya getirildiğini belirtmiştir. Bakan üzerinde çalışmalar yapılan diğer

kanunlara da değinerek şöyle demiştir :

KANUNLAR

«Muhterem Heyetinizin çok yakından bildiği birkaç Kanununa daha temas etmek istiyorum. Bunlardan birisi 275 sayılı Kanun, diğeri Sosyal Sigortalar Kurumunun 4792 sayılı Kanunu Çalışma Bakanlığı Teşkilât Kanunu, 4834 Sayılı Kanunu birde Devlet Demir Yolları ve Askeri Fabrikalarda çalışan işçi arkadaşlarımızın emekli sandıklarına, yardım sandıklarının Sosyal Sigortalara bağlanmasına ait kanun ve işsizlik sigortası Kanununu ile toprak altında maden ocaklarında çalışan arkadaşların emeklilik yaş haddine ait kanundur. Bu kanunlardan 4792 sayılı kanun, Sosyal Sigortalar Teşkilât Kanunu, Başkanlıkta bulunmaktadır. Çalışma Bakanlığı teşkilât kanunu hazırlanmıştır. Aynı şekilde Başbakanlıkta bulunmaktadır. Devlet Demir Yolları Askeri Muavenet Sandıklarının Sosyal Sigortalarla birleştirilmesine ait olan Kanun aynı şekilde Başbakanlıkta bulunmaktadır. Bunların her üçü de Meclise sevke hazır Kanunlardır. Bunlardan meclise sevki hazır olmayan kanun, 275 Sayılı kanun, işsizlik sigortası kanunudur. 275 Sayılı Kanun üzerinde ve zannediyoruzki önümüzdeki günlerde son redaksiyonu yapılacaktır. Esasında bir çok yönleri ile yeni değişiklikler getirecek olan bu kanun, İşçi Sendikalarının, işveren temsilcilerinin birlikte mesaisi ve üniversite öğretim üyelerinin bu kanun üzerindeki görüşlerinin bir ikmalî şeklinde ortaya çıkmaktadır.»

KONUT POLİTİKASI

Daha sonra Sosyal Sigorta Kurumunun konut politikasına değinen Çalışma Bakanı, -geçen

yıl yüzde 90 şikâyet konusu olan hususun bu yıl yüzde 1'e indiğini ve 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Teşkilât Kanununda konut politikasına geniş yer verildiğini ve 1966 yılı içinde işçi meskenleri için 138 milyon lira ayrıldığını belirtmiş, mesken kredisinden yararlanmak için bundan sonra sadece 400 iş günü çalışmanın aranacağını, prim ödeme mecburiyetinin kaldırıldığını, çünkü bunun işçiyi değil, işvereni ilgilendirdiğini söylemiş, sağlık tesisleri yatırımlarının da yüzde 94 oranında gerçekleştiğini açıklamıştır.

Plân konusunda bilgi veren Çalışma Bakanı özette şöyle demiştir:

«Plân üzerindeki çalışmalarda gerçekçi olmağa ve memleket gereklerini dile getirmeğe çalıştık. Plân tetkik edildiği zaman ve bu tetkik Hükümet programı ile birlikte yapıldığı zaman, vatandaşla taahhüt ettiğimiz hususların plân stratejisinde de biraz hedef olarak tesbit edildiğini görmek hemen mümkündür. Şu hale göre plân stratejisi bizim hükümet programımızın neticesidir. Plân da ekonomik kalkınmanın gerçekleşmesinde hareket kaynağı, bizim gerçekçi olduğu zaman gerçekçi olmanın yollarını aradığımızda düşünce tarzımız şu oldu. Türkiye'nin bütün imkânlarını seferber etmek. Türkiye'nin bütün imkânları derken bunun içinde bir ayırım yapılmamasına ve ayırım yapılmasının mümkün olmadığına inanmak gerek.

Bu itibarla, Türkiye'nin gereklerinden hareket, Türkiye'nin bütün güçlerini seferber etmede, plân stratejisi ve 5 yıllık ikinci plânın temel kaidesi olmuştur. Şimdi bu plân tenkit edilirken bazı arkadaşlar bu plânı özel sektöre değinen kısmının emredici olmadığını ifade ediyor ve bundan hareketle bu plânın gerçekleşmeyeceğini söylüyorlar. Muhterem arkadaşlarım biz bu görüşte değiliz bu görüşte olanların görüşünü paylaşmamıza imkân yoktur. Bizin demokratik anlayışımızın içerisinde özel sektörün plân da kendisine tahmil edilen hu-

Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, Sosyal Sigorta Kurumu 22. Genel Kurulunu açış konuşmasını yaparken. Tunç, «...bu genel kurulda alınacak kararlar, Kurumun iyi işleyip, işlememesi ile değil, varlığını muhafaza edip edemeyeceği ile ilgilidir» dedi.

susların emredici olmasına imkân yoktur. Hükümet programımız da 32 milyon vatandaşa ne taahhüt ettiysek aynı şekilde de plânda bu taahhütlere sadık kalarak ilkeleri ve prensipleri koymuşuzdur. Bir kısım arkadaşlar plân, bir avuç insanı zengin etmek için ihdas edilmiştir; yuvarlak kelimeler vardır, kamuflej edilmiş cümleler vardır., diyorlar.

Muhterem arkadaşlar biz aynı görüşün içerisinde değiliz. Bizim kanaatımız Hükümet programında sarih ve net batılı kalkınmanın yolu Türkiye'de her türlü teşebbüsü seferber etmekle mümkündür. Vatandaşlarına karşı inançlarını yitiren ve bunun neticesinde devletçiliği hakim kılma şeklindeki zihniyeti batının reddettiği zihniyettir ve bizim Hükümetimizin de reddettiği zihniyettir.»

Sosyal Sigorta sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devrinin bahis konusu olmadığını belirten Çalışma Bakanı kesin bir ifade ile şöyle demiştir:

«Birinci beş yıllık plânda ve onu müteakip yıllık programlarda neler yazdığını ifade etmiyeciğim. Sadece bu konuda ne düşündüğümüzü bir iki cümlemin içerisinde muhterem heyetinize ha-

tırlatmaya çalışacağım. Anlatmak istediğimiz şey şu:

Gayet net ve açık istenilen husus hastahanelerden daha çok vatandaşın istifadesini temin etmek ve sağlamak. Arzu edilen şey bu.

Bunun nasıl olabileceği hususu elbetteki idari usullerle olacak peki arzu edilen şey Türkiye'de sağlık politikasının halledilmesi ve bunun için de sağlık tesislerinden vatandaşların istifadesini daha çok miktarda sağlanması. Bu itibarla görüşümüz odur ki hiç kimsenin hastaneler elimizden gidiyor diye bir telaşı olmasının net ve açık ne bir telaşı ne bir endişesi olsun. Bu konuda net ve açık olarak bunu ifade ediyorum herhangi bir arkadaş hastaneler elimizden gidiyor şeklinde bir endişesi ne bir telaşı olmasın. Bu konuda burada konuşacak olan arkadaşlarım elbetteki meselenin içerisinde arızamık gireceklerdir bunu biliyorum ve ben elbetteki meselelerin içerisinde arızamık olarak giren arkadaşlarımıza kapanış konuşmasında bu konuda yapılan bütün konuşmaları en ince teferruatına inmek suretiyle cevaplıyacağım.»

Bakanın konuşmasından sonra Divan Başkanlığına Profesör Sabahattin Zaim davet edilmiş, kâtipliklere de işçi temsilcisi Ze-

ki Gedik, Sami Öznur, işveren temsilcisi olarak da Gani Girici ve Mustafa Kaynar getirilmiştir.

Bu arada verilen bir önergeyle, işçi ve bir de işveren temsilcisinin konuşması kabul edilmiş ve ilk sözü Türk-İş Genel sekreteri Halil Tunç alarak şu konuşmayı yapmıştır:

HALİL TUNÇ KONUŞUYOR

«Bugün akdettiğimiz 22 nci Genel Kurul'un bundan önceki genel kurullara kıyasla çok önemi olduğu hepinizin malûmudur. Bu güne kadar yapılan genel kurullar bu Kurumun iyi işlemesine matuf, iyiye güzele yönelmesi bakımından gayet realist gayet iyi niyetli gayet olumlu istikamettedir. Fakat bu Genel Kurul'da alınacak kararlar bu Kurumun iyi işleyebilmesi değil, bu Kurumun var olup ya da yok olması meselesidir. Bunun için eğer delegasyonumuz biraz heyecanlı olursa bu heyecanımızı, sizlerin basm mensuplarının ve değerli konuklarımızın bağışlamasını dilerim.

Muhterem arkadaşlarım, bu se ne Sosyal Sigortalar Kurumunun istikbalde takip edebilecek politikasının ana hatları çizilecek. Bundan evvel ilmi bir Genel Kurul yapıldı sigortaya bağlı bütün doktorlar toplandı Sosyal Sigortalar Kurumunun sağlık hizmetlerinin daha iyi yapılabilmesi imkânlarını bu salonda tartıştılar. Bugün ise idari genel kurul toplantısı yapıyor, ikisini birleştirdiğimizde tahmin ederimki Kurum gerçek bünyesine kavuşacak sosyal güvenlik konusunda gerçek istikametini bulacaktır. Gerek Bakanın konuşması gerek raporların tahliline geçmeden önce bir hususu belirtmekte fayda umarım. Ve bununla ilgili Kurum yöneticilerine teşekkür ederim.

Bugün elimize verdikleri rapor geçmiş yıllara nazaran daha gerçekçi, daha mütekâmil ve kısmen doyurucu rapor niteliğini ta-

şıyor. Bu bakımdan emeği geçenler burada şükranla anılacaklar. Temennimiz bunun böyle kalması önümüzdeki günlerde daha detaylı daha ilmi, daha realist raporların Genel Kurullara çıkarılmasıdır. Yine raporların tahliline geçmeden önce günlerin konusu olan Türk ana politikası hakkında işçi delegasyonunun görüşünü aksettirdikten sonra raporun detaylarına inmeye çalışacağım. Bunlardan birincisi Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının yatırımlarda kullanılması. Bunun mazisi çok yeni, geniş yankıları olmadı, fakat bu imkânı veren kanun tasarısı o kadar genel ifadelerle Meclislere getirildi ki kimse bunun inceliğine farkına varma imkânı bulamadan, Cumhuriyet Senatosundan belki de geçti.

Arkadaşlar bunun anlamı şudur; Türkiye'de işçinin sosyal güvenliğinin zedelenmesi pahasına bir yatırıma evet diyemiyeceğimizi üzülererek ifade etmek isterim. Ne getiriyor bu kanun tasarısı? Biliyorsunuz her sene genel bütçe'lerin arkasına bir bölüm eklenir. Kurumun 780 milyona yakın fonları devlet yatırım bankasına yatırılır. Bu 780 milyon lira kamu yatırımlarında kullanılır. Haddizatında onun yatırılış şekli, onun kullanılış şekli de ayrıca tartışma konusudur. İstikamet, Sosyal Güvenlik fonlarının yatırımlarda kullanılması Ne şekilde, nasıl kullanılacağı da yıllık programlarla tesbit edilecek. Dikkat buyurun bir kararname ile olacak meclisten geçmiyecek, hükümetlerin tasarrufunda olacak. Peki bu artan fonların tamamını Devlet Yatırım Bankasına yatırılmalı hayır.. çünkü Devlet Yatırım Bankası statüsü itibarıyla kamu yatırımlarına harcanır. Bu teşebbüs ise plânın öngördüğü özel sektörün finansman imkanının sağlanmasıdır. Gözler yine sosyal güvenlik fonlarında.

Arkadaşlar sırası gelmişken sayın Bakanımızın bir görüşüne cevap vermek isterim. Varlığımız dayanağımız varoluş yahut yoko-

luşumuzu demokratik rejime borçluyuz. Hangi demokratik rejime, batı anlamında bu bir rejime. Bizi kimse başka bir rejim özentisi, başka bir rejim aşığı olarak ima yoluyla dahi olsa itham edemez. Hareket noktamız bu olduğuna göre yaptığımız tenkitler demekki ideolojik konular değil memleket gerçekleri memleketin yücelmesi memleketin iyiliği istikametinde olacaktır. Her şeyden evvel hükümetler tenkide mütehammil olmayı öğrenmelidirler.

Arkadaşlar yine bir gerçeği ortaya koyalım. Geçen Genel Kurul'da 350 milyon lira işletme kredisi olarak ittifakla genel kuruldan çıkardık. Neden bu 350 milyon lira ihtiyaç sahibi olan çiftçilere verilmiyor da yeni bir formül getiriliyor. Bunun da inceliği şu; buradan karar alalım 350 milyona çıkalım fakat böyle yuvarlak ifadelerle bir kanunla sosyal güvenlik fonlarını akibeti meçhul bir yatırıma yahutta bir tasarrufa vermeyelim. Çünkü o 350 milyon, kanunla tesbit ediliyor ve Kurumun murakabesi altında kullandırılıyor. Dikkat buyurun çok önemli bu, yoksa biz neden karşı duralım biz istiyoruz.

Kurumun parası Kurumun murakabesi olmadığı yere yatırılmaz. Diğer taraftan ödünç kıstası ne olacak, devlete verdiğimizde göre Hazine kefil olacak belki.

Arkadaşlar şunu kabul etmek gerekir Türkiyenin şartlarını her şeyden evvel hesaba katmak mecburiyetindeyiz. Üzüliyoruz ızdırıp duyuyoruz fakat gerçeği söyleyeceğiz. Üç ay, dört ay işçisine para veremiyen Hazine, benim yarın bu fonlara ihtiyacım olduğu anda ki, 975 ten itibaren başlıya caktır, nereden verecek bu parayı. Bunun esaslarını prensiplerini tetkik etmeden hiç bir zaman bu kabil tasarrufları hak etmiyeceği mizi kesinlikle ifade ederim. Yine bu arada Sayın Bakanın plân hakkındaki görüşüne işçi delegasyonu olarak noktaî nazarımız şudur. Şayet plân özel sektöre yol gösterici ise bağlayıcı değilse,

hem benim sosyal güvenlik fonlarımı hem devletin tasarruf imkânlarını ona kullanamazsın kullanacaksın plân bir dereceye kadar onu da bağlasın neden bağlasın çünkü benim paramı alacak daha kârlı daha verimli sanayi bölgelerinde tesisler kuracak. Türkiye'nin kaderinde bir doğu var, bir anadolu var eğer paramız varsa doğuya, anadoluya tesis kurma imkânlarını arayalım. Arkadaşlar özel sektör gitmiyor anadoluya, kınamasınlar bizi gitmiyor doğuya. Gitmediğine göre, doğuyu ihmal mi edelim, gerçek bu. Özel sektör yatırımlarının % 99 u hemen hemen İstanbul, İzmir, Ankara çevresinde toplanmıştır. Demekki fonlarımız varsa, fedakârlık yapacaksak fedakârlığı her halükârda sayıları milyonları bulan doğuda halâ mağarada yaşayan insanlar lehine yapmamız lâzım bu fedakârlık bizden isteniyorsa sonuna kadar varız.

Sosyal Sigorta Kurumu Genel Kurul delegeleri toplantıyı izliyorlar.

Arkadaşlar; Plândaki istihdam konusuna değinmek istiyorum. Birinci beş yıllık kalkınma plânında istihdam başlı başına bir hedef olarak alınmıştı. İkinci beş yıllık kalkınma plânında ise, istihdam ekonomisinin tabii kalkınmasına bırakılıyor nasıl olsa kalkınma hızı yüksek ya % 7 nisbetinde istihdam zaten olacaktır görüşü hakim. İstihdam olan tedbirler almak gerekir. Nitekim Birinci Beş Yıllık Kalkınma plânı istihdamı genişletici projelere öncelik tanımıştır.

Türkiyenin şartları bakımından daha çok seneler istihdamı genişletici projelere öncelik tanımak mecburiyetindeyiz. Kalkınmanın gerçek maksadı Türkiye için tam istihdamı sağlamaktır. Boş insanlar, işsiz insanlar ızdırap çeken insanlar varolduğu müddetçe, sayıları küçümsenmeyecek kadar çok olduğu müddetçe kalkınmanın mânâsı olamaz. İşte o zaman kalkınma muayyen bir zümrenin kalkınması demektir. Niçin acı geliyor biz bunu söylüyoruz. En az demokratik rejimi,

en az karma ekonomi prensibini Sayın Bakanımız kadar benimsemiş bir topluluğun temsilcisiyiz. Diğer taraftan plâna ilk gönül bağlayan, plân fikrini ilk benimseyen teşkilât olarak gurur duyuyoruz.

Şimdi gelelim Sayın Bakanımızın açış konuşmasının son bölümüne. Sayın Bakanımız bir noktada kanaatlarını veyahut kanaatlarının anlamını söylemek cesaretini bulabildi fakat maalesef bizi yine doyurmadı, yine ikna edemedi. Arkadaşlar, Hükümet edenler sözlerine sadık olmalıdır. Hükümet edenler yapamayacağını vadetmemelidir. Vadedtikten sonra da hükümet edenler onu yapmalıdır. Yapmadığı takdirde istifa etmek cesaretini gösterebilmelidir. Nadir bu bu cesaret. Sayın Bakanım hatırlarsınız son Genel Kurulda burda kalkar hükümet adına teminat verir ve bir defasında dedi ki,

Halil bey noter senedi mi istiyorsunuz bunu da verelim. Arkadaşlar hadiseler bizim endişemizi bizim üzüntülerimizin yanlış olmadığı istikâmetinde geliştirdi. Bu konuşmasında da yine tatmin olmadığımı kesinlikle söyleyelim, berrak açık bir fikir getiremedi. Neden getiremedi, kimsenin elinden hastahane almıyacak dedi, bu kâfi değil. Çünkü resmî döküman olan, kaderimizi bağladığımızı iddia ettiğimiz plânda hâlâ bütün kamu kuruluşlarının elinde bulunan sağlık tesisleri sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına devredilecektir, deniyor. Bu plândan çıkmadı. Bakanlar, hükümetler gelip geçici. Gelip geçmiyen milletin gönül bağladığı, milletin benimsediği resmî dökümanlar, mevzuat, kanunlarıdır.

Şimdi bugüne kadar açıklanmayan bir konuyu huzurunuzda tahlil etmeye çalışacağım. Birinci beş yıllık kalkınma plânının ön gördüğü hedef yanlış anlaşıyor. Birinci beş yıllık kalkınma plânında sosyal güvenlik müessesesi her halükârda sağlık hizmetleri ile toplumun beden ve ruh sağlığı ayrılmıştır. Nitekim Anayasamız ikisini de ayrı ayrı mütalâa etmiştir. Ruh ve beden sağlığında bakım, hastalık tesislerini kastetmiş. Sosyal güvenlik vahdetinde de hastalık işsizlik ölüm, ihtiyarlık ve kaza halinde şimdi hükümet karşımıza çıksa deseydi ki; hayır ben sosyal güvenlik müesseselerinin bir elden toplanması şeklinde mütalâa etmiyorum, sağlık hizmetleri yani herkesin ruh ve beden sağlığını korumak bakımından böyle bir yola gideceğim. Çünkü plân bu ikinci şıkkı kabul etmiyor derse yine Anayasa çıkıyor karşımıza. Anayasa diyor ki, Devlet bunu yapar. Gerekçesini okuyor, zabıtlarını okuyoruz. Anayasanın temsilciler meclisi üyeleri kalkıyorlar diyorlarki devlet bunu yapmakla 224 sayılı kanunu benimsiyor mu yani 224 sayılı kanun çerçevesin-

de mi yapacaksınız bunu. Hayır diyorlar bilhassa Anayasa Komisyonu sözcüsü kalkıyor diyor ki beyler kendimizi aldatmıyalım. 224 sayılı kanun Türkiye'de daha çok seneler uygulanamaz. Tatbik kabiliyeti yok. Konuşan doktorlar söylüyorlar tatbik kabiliyeti yok diye, neden yok diyorlar, bu seviyeye gelememiştir de ondan. Sakın yanlış anlaşılmasın, ana hedefimiz, ana felsefemiz yalnız işçileri düşünmek değil. Biz de Türkiye'de fakir köylünün sağlık hizmetlerinden yararlanmasını, fakir köylünün sosyal güvenlik hakkından yararlanmasını enaz politikacılar kadar arzu ediyoruz, çünkü oradan geldik. Onun ızdırabını biz biliriz. Aç kaldık, çalıştık, bazı sosyalistlerimiz gibi köy yüzünü görmeyen, ızdırıp çekmeyen, aç kalmış insanların iddia ettikleri gibi, herhangi bir özeti ve doktorinin, verdiği ilhamdan bu şekilde konuşmuyoruz. Ancak plânın ön gördüğü gibi çalışanların tamamını kapsıyacak şekilde, nüveler teşekkül eder, primler alınır. 15 yıl sonra, bunlar tek bir sosyal güvenlik müessesesi altında birleştirilebilir.

Arkadaşlar yine bir yanlış anlama var. Yetkililer derler ki; Türkiye'de sağlık politikası tek elden yürütülmesin mi? Gayet tabii yürütülsün, buna karşı kim? Türkiye'de sağlık politikası tek elden yürütülmemelidir. Bu politikaya her Kurum da uymalıdır. Bunun karşısında değiliz. Fakat sağlık politikasının yürütülmesi başka, hastahanelerin devri başka.

Arkadaşlar bu konuda konuşukça tansiyonun yükseleceği, asapların gerileceği hiç arzu etmediğimiz belki kırıcı sözlerin olacağı mülâhazası ile bu konuyu şimdilik burada kesmek mecburiyetindeyim. Fakat tekrar söylüyorum plândan çıkmadıkça mücadelemiz devam edecektir.

Muhterem arkadaşlar bugün kurum bizce İşçi Sigortaları Kurumu, mevzuat bakımından Sosyal Sigortalar Kurumu. Herşey-

den evvel Sosyal siyaset alanında çalışanların teminatını garanti altına alan, mevzuat bakımından en önde bu mevzuatlara uyması lâzım gelen bir teşekküldür. Fakat görüyoruz ki memleketimizin içinde bulunduğu derbeder hayat, Kurumda da var. Kurumun belirli bir personel politikası yok. Memur yapmış, bir kısmını D cetvelinde çalıştırma yolunu seçmiş. Seneler geçmiş Türkiye'de bir Anayasa, seneler geçmiş Türkiye'de Anayasanın tanıdığı hakları tanzim eden kanunlar çıkmış ve 274 sayılı kanun 2 nci maddesi Kurumun bünyesinde çalışanların büyük çoğunluğunu hizmet akti ile çalışan kimse olarak nitelenmiş. Zaman gelmiş Kurum bünyesinde çalışanlar teşkilatlanma çabasına girmişler, sendikalar kurmuşlar. Biz işin başka yönlerine girmeyeceğiz. Bu noktada görüşümüzü şöyle bağliyaacağız. Artık Türkiye'de yargı organları bunları işçi dediğine, yani kanunlar bunlara işçi dediğine göre bunları sokağa dökmenin manası yok. Adana'daki grev hepinizin malûmu. Bugün de kapıdan girerken hepinize bildiriler dağıldı. Dikkat buyurun Kurumun parasını rastgele şahıslara yahut rastgele topluluklara dağıtım demiyoruz,

Türkiye'deki yargı organları kararlarına sadık kalmağa riayet etmeğe kendilerini mecbur ad detmelidir. Diyecekler ki biz sizin paralarınızı iki statüden de istifade eden memurlara veremeyiz. Çünkü bu söyledikleriniz hem memur statüsünün getirdiği nimetlerden faydalaniyor, hem işçi statüsünün nimetlerinden yararlanmak istiyor. Arkadaşlar bunun da yolu başka, zamanında tedbirini alsaydın bunların hepsi eğer memursa memur statüsüne geçirseydin, Artık Türkiye'de bir üçüncü çalışanlar grubu yok, kamu niteliğini taşıyan kişiler, kamu hizmeti taşıyan işçiler, bir üçüncü grup Türkiye'de kalmadı artık.»

Halil Tunç daha sonra Sosyal Sigorta fonlarının tahvillerinde

kullanılmasını yermiş, boş arsalarla bina yapımının gelir bakımından mecburi olduğuna dikkati çekmiş ve konuşmasını bitirmiştir.

İŞVEREN TEMSİLCİSİNİN KONUŞMASI

Türk-İş Genel Sekreterinden sonra işveren temsilcisi Refik Baydur da, zaman zaman işçi temsilcilerinin de alkışla karşılandığı konuşmasında, Sigorta hastahanelerin devrine karşı olduklarını belirtmiş ve şöyle demiştir:

«Günümüzün aktüel konusu olan Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık tesislerinin akıbetine gelince, Hükümet içindeki görüş ayrılıklarının dahi kamu oyuna aksettği bu konu üzerinde titizlikle durmamızı gerektirecek niteliktedir.

Malûm olduğu üzere, yurttaşların sağlıklarının konun ve tıbbi yönden tedavilerinin sağlanması için gerekli tedbirleri almak, Anayasamızın 49. maddesi gereğince Devletin görevidir. Bütün vatandaşlarda Anayasamızın 61. maddesi gereğince ödedikleri vergilerle Devletin bu görevi yerine getirmesine kazançları ölçüsünde katılmaktadır. Hal böyle iken, Sosyal Sigortalar Kanununun kapsamında bulunan bir vatandaş topluluğu Devletin bu görevinden yararlanmaktadır. Bu vatandaşlarla işverenlerin Devlete ödedikleri verginin dışında olarak, çalışanların kazancının muayyen bir yüzde nisbetini Sosyal Sigortalar Kurumuna prim olarak ödemekte ve kendileriyle aile fertlerinin tıbbi bakımları bu yolla sağlanmaktadır. Sosyal Sigortalarca sağlanan bu tıbbi yardıma Devletçe hiç bir katkıda bulunulmamaktadır.

Sadece işçi ve işverenlerin ödedikleri primlerle kurulmuş ve işletilmekte olan Sosyal Sigortaları Kurumu sağlık tesislerinin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına veya başka bir kuruluşa devri ile, bu devir ne şekil-

de isimlendirilirse isimlendirilsin, mülkiyet hakkına tecavüz edilmek istenilmektedir.

Aksi takdirde Anayasamızın 38 nci maddesinde yerini alan kamulaştırma veya 39. Madde-sindeki Devletleştirme işlerinin aynı maddelerde belirtilen şart-ları yerine getirilmek suretiyle uygulanması gerekecektir.

224 sayılı «Sağlık Hizmetleri-nin sosyalleştirilmesi» hakkmda-ki Kanun uyarınca da Sosyal Si-gortalar Kurumu Sağlık tesisleri-ne el koyma yoluna gidilmesi mümkün bulunmamaktadır. Çün-kü, 224 sayılı kanunun yürürlüğe girişinden çok sonra kabul edil-miş olan 506 sayılı kanunun 123. maddesi, Sosyal Sigortalar Kuru-muna sağlık tesisi kurma, işlet-me ve lüzumlu gördüğü yerlerde kurulu sağlık tesisleri ile, hekim, eczacı ve ebelerle sözleşme yap-ma yetkisini vermiştir. Demek oluyor ki, 224 sayılı Kanuna göre de Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık tesisleri hakkında bir iş-lem yapılması bahis konusu ola-mıyacaktır.

Şu hale nazaran Sosyal Sigor-talar Kurumu sağlık tesisleri ile ilgili maddenin İkinci 5 Yıllık Plândan çıkarılmasını talep edi-yor ve bekletiyoruz.»

Refik Baydur daha sonra plân üzerinde durmuş, plânın sadece kamu kesiminde değil, ö-zel sektör kesimine de emredici niteliği taşıması gerektiğine de-ğinenek Bakanla aynı görüşte ol-madığını belirtmiştir.

İşveren temsilcisinin konuşma-sından sonra ilk günkü görüşme-ler sona ermiştir.

KAYA ÖZDEMİROĞLU KONUŞUYOR

İkinci gün işçiler adına bir konuşma yapan İstanbul Millet-vekili ve Metal-İş Federasyonu Başkanı Kaya Özdemiroğlu, Sos-yal Sigorta hastahanelerinin dev-rini öngören plândaki kısmın, çı-karılması yoluna gidileceğini, bir gün evvel Başbakan, Çalışma ve Sağlık Bakanları ile Plânlama Müsteşarının yaptıkları toplantı-

da buna karar verildiğini, Mec-liste de bu konuda bir önergenin kendileri tarafından verileceğini söylemiştir.

Daha sonra söz alan DYF-İŞ Federasyonu Başkanı Şerafettin Akova, emekli, dul ve yetimlerin durumu ile hastahaneler konusu-na değinmiş, Halil Tunç'un plân hakkındaki görüşüne katıldığını belirtmiştir.

İkinci günkü görüşmelerin en önemlisi Sağlık Bakanı Vedat Ali Özkan'ın konuşması oldu.

SAĞLIK BAKANI «HASTAHANELER DEVREDİLMEMEYECİK» DEDİ.

Demokratik bir düzen içinde kalkınan bir ülke olduğumuzu belirterek konuşmasına başla-yan Sağlık Bakanı, olgun bir ha-va içinde soruların halledilme-si gerektiğini, ikna yolunun açık olduğunu, hastahaneler konusun-da işçi temsilcileri ile karşı kar-şıya bulunmadığını belirtmiş ve şöyle demiştir:

«Gaye, sağlık hizmetlerini ve sağlık personelinin Türk milleti-

nin hizmetine vermektir. O hal-de sistemleri yerleştirmeye mec-buruz. Bugüne kadar, Bakan ola-rak Sosyal Sigorta hastahaneleri-ni alacağız dememişimdir. Bunu kesinlikle bir defa daha ifade ediyorum, ancak boş kapasitele-rin değerlendirilmesi lâzımdır. Esasta anlaşıyoruz, değerlendirmenin karşısında değilsiniz. Yurt ölçüsünde sağlık sigortası kuru-lacaktır. Aksi takdirde sağlık politikası keşmekeşlikten kurtu-lamaz. Bir defa daha söylüyö-rüm, hastahanelerin devri mevzu-bahis değildir, Türk işçisine te-minat vermek için diyorum ki, devredilmiyecektir, bu plândan çıkarılacaktır.»

Bundan sonra konuşan Deri-İş Sendikası Başkanı Mustafa Şa-hin, hastahaneler konusu, vergi indirimi, tasarruf bonoları, 274 ve 275 sayılı kanunlara değinmiş, Yol-İş Federasyonu Başkanı Ha-lit Mısırlıoğlu da, 224 sayılı sos-yalizasyon kanunu varolduğu sü-rede hastahaneler konusundaki endişelerin yok olacağını be-lirtmiş, karayolları işçilerinin so-runlarına önemle dikkati çekmiş-tir.

Sağlık Bakanı Vedat Âli Özkan Sosyal Sigorta Kurumu 22. Genel Kurulunda, Sigorta hastahanelerinin devredilmiyeceğini söylerken.

Olaylar

Ziya Hepbir ise, Sosyal Sigorta Kurumu çalışmalarının tatmin-kâr olmadığını, Sağlık Bakanının, hastahanelerin devrinden önce açıklıkla seferberlik yapması gerektiğini söylemiş, Sosyal Sigorta Genel Kurulu ibrasının Meclis tarafından yapılmasının antidemokratik olduğunu sert bir dille yermiştir.

Üçüncü günkü çalışmalarda konuşmacılar, Sosyal Sigorta çalışmaları üzerinde durmuşlar, hastahaneler konusunu yine ele almışlar ve tenkidlerde bulunmuşlardır.

SEÇİMLER

Konuşmalarından sonra seçimler yapılmış ve Hasan Özgüneş işçiler adına, Mehmet Gemlik ise işverenler adına Müdürler

«Genel Kurulunuzda cereyan eden görüşmeler neticesi ile bir kaygımızdan geniş ölçüde kurtulmuş bulunuyoruz. Öyle anlaşıyor ki son zamanlarda Sosyal Sigortalar Kurumunun üzerinde dolaşmakta olan bir tehlike bulutu, daha doğrusu hastahaneler üzerinde dolaşan bir tehlike bulutu uzaklaşmış gibi görünüyor. Bunun uzaklaştırılmasında gerek işçi gerek işveren temsilcileri olarak sizlerin şüphesiz büyük etkiniz olmuştur, hepinize geçmiş olsun derim.

Sayın arkadaşlarım, Sosyal Sigortalar Kurumu hastahanelerinin, daha doğrusu Milli Savunma Bakanlığına dahil sağlık tesisleri hariç kamu kesimindeki bütün sağlık tesislerinin - ki bu en baş-

sayesinde bu tehlike önlenmiş gibi görünüyor ve ümit ederim ki, öyle inanıyorum ki, ilgili sayın bakanlar burada vermiş oldukları sözü Mecliste de yerine getireceklerdir. Hükümet de bu söze uyacaktır ve bu hüküm değiştirilecektir. Biz de Ana Muhalefet Partisi olarak hiç şüphesiz bu hususta üzerimize düşen görevi yapacağız ve metni plânda tatmin edici bir hale, sizlerin bütün kaygılarınızı giderici bir hale getirilmesi için bir önerge vermek suretiyle ve oylarımızı o yolda kullanmak suretiyle, üzerimize düşen görevi, aynı zamanda inandığımız da bu olduğu için, yerine getireceğiz. Esasen benim görüşüme göre plândaki bu hüküm plândaki başka hükümlerle, prensip mahiyetindeki bazı hükümlerle, çatışma halindedir. Çünkü aynı plân tıpkı Birinci plânda olduğu gibi 2. Beş Yıllık kalkınma plânı da bütün sosyal güvenlik kurumlarının Sosyal Sigortalar kurumu ile birleştirilmesini öngörmektedir ve bütün sosyal güvenlik kurumları Sosyal Sigortalar Kurumu ile birleşirken Sosyal Sigortalar Kurumunun en önemli güvenlik müesseselerinden biri olan sağlık tesislerini ondan çıkarmak, plânın bu demin okuduğum ilkesiyle açık bir çelişme haline olur. Bizim görüşümüze göre yapılması gereken şey hastalık sigortasının kapsamını sür'atle genişletmektir. En azından bütün vergi yükümlerini sür'atle hastalık sigortası kapsamı içine almaktır. Bu esasen devlete de bir yük olacak değildir. Aksine devletin sağlık alanındaki yükünü vatandaşların iştiraki suretiyle hafifletmiş olacaktır. Bu şekilde zaten Devlet hastahanelerinden yararlanan vatandaşların büyük bir kısmı da hastalık sigortası kapsamına girmiş olacağına göre normal olan işçi hastahanelerinin sigortalı hastahanelerinin başka bir yere devredilmesi değil başka hastahanelerin de bu idare altında toplanması olacaktır.»

Ecevit, daha sonra sosyal Sigorta fonlarına değinmiş ve teh-

Genel Kurul toplantısını takip eden Çalışma Bakanı ve Müdürler kurulu üyeleri.

Kurulu üyeliğine seçilmişlerdir. Adaylığını koyan Nuri Beşer ise sadece 27 oy alarak seçimi kaybetmiştir.

ECEVİT'İN KONUŞMASI

Dördüncü günü toplantıda eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in konuşma yapması hakkında verilen bir takrir kabul edilmiş ve Ecevit, Sosyal Sigorta hastahanelerinin devri konusu ile konuşmasına başlayarak şöyle demiştir:

ta Sosyal Sigortalar Kurumu hastahanelerini kastedir - Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına devredileceğine dair hüküm 2. Beş Yıllık plân tasarısında açıkça yer almış bulunmaktadır. Hükümet bu konuda kararlı görünüyordu, şüphesiz bütün hükümet üyelerinin imzasını taşıyan bir metindi bu. Fakat sizlerin gayretlerinizle telkinlerinizle ve demokrasilerde normal olan sıhatli bir şey olan gücünüzü kamu oyununda hissettirebilmeniz

likeli bir durumun olduğunu belirttikten sonra şöyle demiştir:

«İşçilerin vekâleti sizde değil, bizdedir. Siz, hele işçiler susarken, size ne oluyor, diyebilecek durumda olacaktır. İktidara bunu dedirtmemek en başta değerli işçi arkadaşlarımıza düşmektedir.

Şimdi bir başka tehlike Sosyal Sigortalar Kurumunun fonları üzerinde dolaşmaktadır. Bildiniz gibi 2. Beş Yıllık plân tasarısının hemen arkasından hükümet Meclise bir de bu plânın uygulaması ile ilgili, bizim görüşümüze göre, aşırı ve merkeziyetçi hatta antidemokratik yetkileri hükümete tanıyan, tanımak isteyen bir kanun tasarısını Meclise sevk etmiştir ve sür'atle kanunlaştırmak istemektedir. Bu tasarı bu şekilde kanunlaştığı takdirde Sosyal Sigortalar Kurumunun bütün fonlarına hükümet dilediği gibi el koyabilecek, tasarruf edebilecek ve bunları dilediği özel teşebbüsün emrine kimseye hesap vermek mecburiyetini duymaksızın tahsis edebilecektir. Bunun tehlikelerini yalnız sosyal değil ekonomik tehlikelerini de idrak edeceğinizden eminim.

Biz asla özel sektörün krediden, yardımdan yoksun tutulması gerektiği kanısında değiliz. Aksine biz, Ana Muhalefet Partisi olarak o kanıdayız ki, Türk ekonomisine işçilerle birlikte en büyük yardımı, hizmeti yapmakta olan sanayiciler gerçek sanayiciler Türkiye'nin en mağdur edilen zümreleri arasındadır.»

Ecevit daha sonra Toplu sözleşme, Grev ve Lokavt kanununda yapılması düşünülen değişiklikten bahsederek şunları söylemiştir:

«Ufukta dolaşan bir başka büyük tehlike, yeni hazırlanan Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanununu tadil tasarısı ile ilgilidir.

Bildiğim kadar bu tasarının ön metni hükümetçe öngörülmüş, Çalışma Bakanlığınca hazırlanmış ve incelenmek üzere ilgililere gönderilmiştir. Bu kanun tasarısının özellikle bir maddesi çok önem ve tehlike taşımaktadır. Bu maddeye göre toplu sözleşme hükümetlerinin veya kanun hükümlerinin ihlâli dolayısıyla işçilerin greve başvurmaları kesin olarak önlemektedir. İşçiler bunun yerine mahkemelere gitsin denmiş olmaktadır. Bunun ne demek olduğunu işçi arkadaşlarım benden daha iyi bilirler, çünkü gerek mahkemelerin yüklülüğü gerek mahkeme usullerinin yetersizliği yüzünden iş davaları çoğunlukla yıllarca sürmektedir. Bir toplu sözleşme yapılacak hak ihlâli olacak, işçiler mahkemeye başvuracak mahkemeden karar çıkıncaya kadar muhtemelen toplu sözleşmenin süresi çoktan dolup bitmiş olacak. Hükümetimiz zamanında kanuna bu maddenin konulmuş olması sebebi iş davalarının çok hassas ve uzun yürümesinden ileri geliyordu. Sayın Çalışma Bakanı dünyanın hiç bir memleketinin kanunda böyle bir hüküm bulunmadığını söylemişti. Olabilir bizim toplu sözleşme grev ve lokavt kanunumuzda gerçekten başka memleketlerin kanunlarında görülemeyecek kadar ileri hükümler vardır. Bu da bizim memleketimizin özelliklerinin doğurduğu ihtiyaçlardan ileri gelmektedir. Biliyoruz ki iş davaları çok uzun sürmektedir. Bütün işverenler değil şüphesiz ama bazı işverenler bunu istismar ederek nasıl olsa mahkemelerin uzun sürmesi işçilerin sabrını tüketir diyerek rahatlıkla hakların ihlâli yoluna gitmekteydiler. Temenni ederim ki, bu tehlikeli tasarının hükümetten bu şekilde Meclise sevkini önlemek hususunda veya buna muvaffak olamazsanız Meclisten bu şekilde geçmesini önlemek hususunda da işçi arkadaşlarım seslerini hastahaneler konusunda olduğu kadar mües-

sir bir şekilde de yükseltirler. Eğer bunu yaparlarda muvaffak olabileceklerine inanmaktayım.»

Bülent Ecevit daha sonra plânda çalışma hayatı ile ilgili aksaklıkları belirtmiş, konuşmasını bitirmiştir.

İŞÇİLER EV

SAHİBİ OLACAK

Sosyal Sgortalar Kurumu Genel Kurulunun son gününde, işçi kooperatifleri ve konut kredisi konusunda da kararlar alınmıştır. Buna göre, işçi kooperatifi konutların Sosyal Sigorta tarafından inşa ettirilmesi ve 10 yıl vergiden hariç tutulması ile kat mülkiyetine göre daire alacak işçilere tek tek ve şahısları adına kredi verilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca işçi kooperatiflerine konut kredisi yanında 5 yıl süreli arsa kredisi verilmesi de kabul edilmiştir. İşçi konutları sorunları ile ilgilenmek üzere Sosyal Sigortalar Kurumunda bir «İşçi Meskenleri Genel Müdürlüğü» kurulacaktır.

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulu, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem'in uzun bir kapanış konuşması ile 30 Haziran'da sona ermiştir.

Avustralya ile İşçi anlaşması

Avustralya Göçmen Bakanlığı Genel Sekreteri P. Richard Heydon, geçtiğimiz ay içinde yurdu-muza gelmiş ve işçi anlaşması konusunda ön çalışmalarda bulunmuştur.

İlgililerle yaptığı temaslardan sonra yurduna dönen Heydon şu açıklamada bulunmuştur.

«Hükümetinizin bize verdiği 34 maddelik işçi teklifini memleketime götürüyorum. Zannediyorum ki olumlu karşılanacaktır.

And içeriz...

(Kapaktaki konu)

Bundan dört yıl önce, Türk işçisi, yıllarca özlemini çekip mücadelesini yaptığı toplu sözleşme ve grev hakkına kavuştuğu 24 Temmuz gününü işçi bayramı olarak kabul etti. 1963 ten bu yana her yıl 24 Temmuzda işçiler yurdun her tarafında düzenlenen törenlerle işçi bayramını kutlarlar, işçi andını tekrarlarlar.

İşçi andı Türk-İş'in yeni Genel Merkez binasının girişinde, işçileri ve çalışmayı sembolize eden bir rölyefin üzerine hakedilmiştir.

«Tarih boyunca hür ve bağımsız yaşamış bir milletin insan haklarına, demokrasi ve

sosyal adalet ilkelerine, Atatürk ideallerine, fakirlik ve sefaletin barış ve ilerlemenin başlıca engeli olduğuna inanan evlâtları, biz Türk işçileri, Ana yasa rejimimizi nereden gelirse gelsin, her türlü yıkıcı hareketlere karşı korumak uğruna hiçbir fedakârlıktan çekinmeyeceğimize and içeriz.»

Bu ayın 24'ünde İşçi Bayramını gene kutlayacağız. Bu yılki kutlama töreninin bir özelliği daha var. Sosyal Sigortalar Hastahanelerinin işçinin elin-

den alınması, Sosyal sigorta fonlarının özel teşebbüs emrine verilmek, işçinin sosyal güvenlik haklarının tehlikeye düşürülmesi, bir kısım senatörlerin İş Kanunu 1936 yılının da gerisine götürme gayretleri içinde bulunduğu bir dönemde kutlayacağız işçi haklarını.

Ve andımızı her zamankinden daha gür sesle haykırarak ve haklarımızı korumak için kararlı olduğumuzu, işçiyi tanımayan ya da tanımak istemeyenlere göstereceğiz.

Hazıra konma arzusu yerine...

Sosyal Sigortalar Kurumu Hastahanelerinin Sağlık Bakanlığına (ya da başka bir kuruluşa) devrini öngören hükmün İkinci Beş Yıllık Plândan çıkarılmasıyla Sigorta Hastahaneleri üzerinde açılmış olan tartışmalar şimdilik sona ermiş gibi görünüyor.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Ali Özkan'ın bütün direnmeleri, demeçleri, sözleri, iddiaları, işçilerin haklarını korumaya kararlı tutumları karşısında, kağıtüstünde kalmaktan öteye gidemedi. Ve bir kere daha görüldü ki, Türk işçisi haklarını korumak için dayanışmanın en güzel örneğini verebilecek bilince sahiptir.

Herşeye rağmen, bu konudaki mücadele henüz bitmiş değil. Çünkü bugüne kadar, bütün Sağlık Bakanları, Sosyal Sigortalar Kurumu Hastahaneleri konusunda hiçbir tasarruf iddiasında olmadıklarını belirtmişler, ama, günün birinde bir Sağlık Bakanı çıkmış, kendinden öncekilerin görüş, tutum ve sözlerine aykırı bir davranış içine girivermiştir. Bunun nedenlerini Türkiye'de Bakanların köklü birer programları, politikaları olmayışına bağlamak gerekir. Aynı partinin iktidarda, aynı kişinin Başbakanlıkta ve aynı hükümet

programının yürürlükte olduğu bir dönemde bile, bir bakan gidip, yerine bir yenisi geldi mi, o Bakanlığın bütün programı, bütün politikası bir kalemde değişivermektedir. Bu yüzden de bakanlıklar bir türlü keşmekeş içinde olmaktan kurtulamaktadır.

Bugün Sosyal Sigortalar Kurumu hastahanelerine el konulma isteğinden vazgeçilmiş gibi görünüyor. Ama Sağlık Bakanlığının, hazıra konma meraklısı bazı kademelerinin bu arzularından vazgeçtiğini söylemeye imkân yoktur. Yarın öbür gün, el mahıyla pazara çıkıp, kendine kolay yoldan «aman ne başarılı bakan» dedirtebileceğini sanan bir kişi Sağlık Bakanlığının başına geldi mi, aynı dert, aynı kavgalar yeniden başlayacaktır.

Ne gam... Türk işçisi sınavların en güzelini son mücadelesi ile vermiş bulunuyor. Gerekirse, aynı mücadele bir kere daha yapılır.

Ama Sağlık Bakanlığı yetkilileri de başlarını ellerinin arasına alıp, şöyle bir düşünseler de, yurdumuzun sağlık problemini gösteriş için değil, köklü bir şekilde halledecek çalışmalar yapsalar daha yararlı bir iş yapmış olmazlar mı?...

HALİL TUNÇ SERT KONUŞTU

- Kalkınma sadece yatırım yapmak belli kişileri zengin etmek demek değildir.
- Kanun, işçinin sosyal güvenlik parasına el koyarken, karşılığında işçiye olsun, yurt kalkınmasına olsun hiçbir katkıda bulunma imkânı getirmemektedir.
- Türkiye'de hâlâ 31 yıl öncenin sosyal anlayışı gerisinde bir zihniyete sahip insanların bulunması hazindir.

- Tamamen işçi parasıyla kurulan tesislere her türlü mülkiyet hakkını çigniyerek el uzatmak ve «mülkiyet hakkı çignenmeyecek» diye demeçler vermek devlet yönetiminin ciddiyeti ile bağdaşamamaktadır.

- İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı, işçiler yönünden tamamen umut kırıcı olmuştur.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç 25 Ekim günü bir basın toplantısı yaparak, çeşitli konulara değinmiş bazı yurt sorunları hakkında işçilerin görüşlerini açıklamıştır.

Tunç basın toplantısında şunları söylemiştir:

«Son zamanlarda işçi haklarına karşı girişilen tecavüzlere bir yenisi eklenmekte, Sosyal Sigortalar Hastahanelerine el konulma isteğinden sonra, şimdi de işçinin sosyal güvenlik haklarına çok ağır bir darbe indirilmek istenilmektedir.

«Plân uygulaması hakkında kanun» tatbikatı sonucunda işçiler, her türlü sosyal güvenlik haklarını, muayyen bir zümrenin zengin olması pahasına kaybedeceklerdir.

Plân uygulaması hakkında kanun, Hükûmete sosyal sigorta fonlarını özel sektör emrine verebilme yetkisi tanınmaktadır.

Memleketin imkânlarından en çok yararlanan, millî gelirden en yüksek payı alan belli bir zümrenin imkânları daha da arttırılıp, bugüne kadarki uygulamada görüldüğü gibi, memleket kalkınmasına hiçbir katkısı olmayan yatırımlar yapılması için, işçinin sosyal güvenlik fonları bu kişilere aktarılacaktır.

«DEVLET ELİYLE VE GERİ KALMIŞ GÖLGELERE»

İşçiler elbette yatırımlara karşı değildirler. Ancak, kendi paralarıyla bir takım kişilerin zengin edilmesi ve kendi güvenliklerinin tehlikeye düşürülmesinin karşısındakı olmak en tabii haklarıdır. Bu kabil yatırımlar yapılacaksa, devlet eliyle ve yurdumuzun geri kalmış bölgelerine yapılmalıdır. Zaten her yıl Bütçe Kanununa konulan bir hükümle Sosyal Sigortalar Kurumunun 780 milyon lirası Devlet Yatırım Bankasına yatırılmaktadır. Sigorta fonları bu yolla devlet yatırımları için kullanıldığına göre, yeni kanunun amacı, Kurum parasını kamu sektörüne yatırımları için kullanmak değil, özel sektöre peşkeş çekmek olacaktır.

İşçilerin Sosyal Sigortalar Kurumuna ödediği ihtiyarlık, ölüm ve hastalık sigortası primlerine göz dikilmesi ilk defa olmamaktadır. Bundan önce ve Gecekondu Kanunu uygulaması için Kurumun 30 milyon lirasına Bakanlar Kurulu kararıyla el konulmuş, ancak, Danıştay bu işlemi durdurmuştu.

«KALKINMADAN BAHSİDİLEMEZ»

Kalkınma sadece yatırım yapmak, belli kişileri zengin etmek demek değildir. Kalkınmanın ana gayesi, millî gelirin sosyal ada-

let ilkelerine uygun olarak dağılacak şekilde artması, herkesin sosyal güvenlik haklarına sahip olmasıdır. Yurdumuzda ise, kalkınma kavramı, belli çevrelerin daha çok kazanması için paravan olarak kullanılmaya başlanılmıştır. Bu anlayış içinde, işçinin sosyal güvenliği üç-beş kişinin zenginleşmesinin bedeli olarak harcadığı sürece, Türkiye'de kalkınmadan bahsedilemeyeceği gibi, gelir dağılımı dengesizliği gittikçe derinleşen bir uçurum olarak, sosyal bünyemizde kapanması imkânsız yaralar açmaya devam edecektir.

Kanun, işçinin sosyal güvenlik parasına el koyarken, karşılığında işçiye olsun, yurt kalkınmasına olsun hiçbir katkıda bulunma imkânı getirmemektedir.

DEVLETİN GARANTİSİ...

Kanunda «ödünç verme» gibi yuvarlak lâflarla, işçinin tepkisi önlenmeye çalışılmaktadır. Oysa, bu dahi hiçbir şekilde bir garanti değeri taşımamaktadır. Özel sektöre ödünç olarak verilecek işçi parasının garantisi ne olacaktır? Eğer, bu paranın karşılığını devlet garanti ediyorsa, üzülerek söylemek isteriz ki, çalıştırdığı işçinin parasını dahi, «param yok» gerekçesiyle aylarca ödemeyen, işçi ve işçi ailesini gözünü kırpmadan açlığa mahkûm eden devletin

vereceği garantiyi bu şartlar altında kabul etmeye imkân yoktur.

Bunun yanında, bir «ödünç verme» işlemi yapılırken, paranın asıl sahibinin rızasının alınması mülkiyet hakkının tabii sonucudur. İşçinin parasını, rızasız olarak ödünç alma gasp niteliğini taşımaktadır ve bunu kabul etmeğe elbette imkân yoktur.

Bu ve bundan önce karşılaşılan bu çeşit davranışları işçinin cebine el uzatma sayıyoruz.

PARANIN DEĞERİ DÜŞÜYOR

İşin bir başka yönü de, Sosyal Sigortalar Kurumundan alınacak paranın, ödense bile, ödeme süresi geldiğinde reel değerinden çok şey kaybetmiş olacağıdır. Meselâ, Devlet Yatırım Bankasına her yıl verilen 780 milyon lira da hi on yıl sonra reel değer olarak 78 milyon lira sayılmak gerekecektir.

Türk-İş olarak, bu anlayış içinde uygulamaya konulacak bir plânı reddediyor ve plânlı kalkınma ilkesinin yurdumuzda yok edildiğini açıklıyoruz. Bu anlayış içinde, plân fikrini benimsediklerine iddia edenlerin samimiyetlerine güvenmemekteyiz. Plânlı Kalkınma sözü, bir politik edebiyattan öteye geçemeyecek, yurtaşa yapılan bütün vaatler gibi, kağıt üzerinde ve hafızalarda kalmaya mahkûm olacaktır.

İŞ KANUNU

1936 yılında çıkartılan ve ondan sonra bazı ufak değişikliklerle zamanımıza kadar gelen 3008 sayılı İş Kanunu yerine uygulamak üzere bundan dört yıl önce hazırlanan yeni İş Kanunu tasarısının hazin macerası bir ibret levhası olarak tarihe geçecek, işçiler tarafından daima hatırlanacaktır.

1963 yılında hazırlanan tasarı, Parlamentoya intikal ettirilmiş, uzun süre komisyonlarda oyalandıktan sonra Millet Meclisinde kabul edilmiş, Senatonun tasarımı süresi içinde görüşüp, görüşmediği konusunda açılan tartışmalar arasında da kanunlaşmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanı tarafından veto edilip yeniden Parlamentoya gelmiştir.

Millet Meclisi komisyonlarında ele alınan tasarı, işverenlerin yoğun bir kulis faaliyeti arasında Meclise sevk edilmiş, burada birçok maddeleri kısılarak kabul edilmiş ve Senatoya gönderilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonunda, çoğunluk sağlanmadan yapılan toplantılarda, işverenlerin fahrî avukatlığını üzerine almış bazı kişiler, işçi hakları aleyhinde büyük bir çaba sarfetmiş ve tasarının işçiler aleyhinde değiştirilmesini sağlamışlardır. İşverenler tarafından hazırlanan tadil teklifleri, komisyon başkanlığına yağmış ve itibar görmüştür. Komisyon çalışmaları o duruma gelmiştir ki, yapılan açık haksızlıklar karşısında, toplantıya katılan Türk-İş yetkilileri Komisyonu terketmişlerdir.

Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonunda yapılan değişiklikler, İş Kanunu tasarısını 1936 yılında yürürlüğe giren kanunun çok gerisine götürmüştür.

İŞÇİDEN OY İSTEYECEKLER

Türkiye'de hâlâ 31 yıl öncenin sosyal anlayışı gerisinde bir zihniyete sahip insanların bulunması hazindir. Üstelik bu kişiler, seçim zamanlarında işçinin karşısına çıkıp, onlardan oy istemişlerdir, gelecek yıl gene oy isteyeceklerdir.

İşçi ücretlerinin ödenme garantisini yok eden, asgarî ücret imkânını ortadan kaldıran, kanunun kapsamını daraltıp, bugün kanundan yararlananları dahi, kanunla korunma imkânı dışında bırakan kişiler üç-beş kişinin çıkarını korumayı halkın mutluluğuna çalışmaya tercih etmişlerdir. Bu kişileri, yeminlerine ihanet etmiş sayıyoruz.

İş Kanunun 31 yıl önce kabul edilen kanunun da gerisine götürerek, 1936 yılında kabul edilen hakları işçinin elinden almak isteyen kişilerle mücadelemiz devam edecektir.

Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun işçi haklarının kısıtlanmasına imkân vermeyeceği yolundaki tahminlerimizin gerçekleşmesi temennisindeyiz.

Bu arada hemen belirtmek isteriz ki, bugün kendi çıkarları uğruna işçiyi tahrik için İş Kanunun protesto edenler, daha dün kanunun Mecliste görüşülmesini engelleme çalışmalarına girmiş, maddelerin işçi yararına çıkması gayretlerine karşı çıkmışlardır.

Bunun nedenini işçinin kanun himayesinden yoksun bırakılmasında aramak gerekir. Türk işçisi ekonomik ve sosyal ızdıraplarını giderici olumlu hiçbir çaba göstermeyen çevrelerin maksadını çok iyi bilmektedir. Türk işçisi bunların tahriklerine âlet olmama kararındadır.

SOSYAL SİGORTALAR HASTAHANELERİ

Son günlerde üzerinde en çok tartışılan konulardan biri de Sosyal Sigortalar Kurumu Hastahanelerinin devri meselesi olmuştur.

Sağlık Bakanlığı, plânda yer alan hükme dayanarak, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Millî Savunma Bakanlığı hastahanelerine el koymak istemiş, bu tutum ve anlayışı tepki ile karşılaşınca yeni bir formül aramış, yeni bir kuruluş ihdas edilerek, bütün hastahanelerin bu kuruluşla devredileceği ve sağlık hizmetlerinin bir elden yürütüleceği söylenmiştir. Sağlık Bakanı, kanunları ve yurdumuzun şartlarını bilmeden yaptığı bu çıkışlar yüzünden durnadan gaf yapmıştır.

Sağlık Bakanı meselâ yurttaşların prim ödeyerek, sağlık sigortasından yararlandırılacağını söylemektedir. Oysa, bugünkü mevzuatımız, işçiler dışındaki yurttaşların da isterlerse, prim ödeyerek Sosyal Sigortalar Kapsamına alınmasına imkân tanımaktadır.

Bunun için yeni bir kuruluşa gitmeye lüzum yoktur. Bugüne kadarki uygulamasıyla Sosyal Sigortalar Kurumu görevini mükemmeden yaptığını göstermiştir.

Buna rağmen, Sağlık Bakanlığının hâlâ «yeni bir kuruluşa bütün hastahaneleri devretmek» istemesi, asıl gayenin yurttaşın sağlık hizmetlerini yapabilmek değil, Sosyal Sigortalar Kurumunun mükemmel tesislerini kontrolü altına alarak, sağlık hizmetlerinin kısa zamanda çok geliştiği yolunda parlak rakamlarla kamuoyunun önüne çıkmak olduğunu ortaya koymuştur.

HAKSIZ BİR İFTİRA PAYI PEŞİNDE

Elindeki tesislerle yurttaşın sağlık hizmetlerini gerçekleştiremeyen, bu tesislerin ne kadar düzensiz olduğunu çeşitli demeçleriyle ortaya koyan Bakan, Sosyal Sigortalar Kurumunun mükemmel, düzenli tesislerinden kendine haksız bir iftihar payı çıkarma peşinde koşmaktadır.

Bir yandan, Hükümet programında yer alan «özel hastahane yapımını teşvik etmek» ilkesine uymaya çalışılırken, bir yandan da tamamen işçi parasıyla kurulan tesislere her türlü mülkiyet hakkını çiğneyerek el uzatmak ve «mülkiyet hakkı çiğnenmiyecek» diye demeçler vermek devlet yönetiminin ciddiyeti ile bağdaşmamaktadır.

Yurdumuzda herkes, Sağlık Bakanlığının çok haksız bir işlem peşinde koştuğunu anlamış, hattâ kendi kabine arkadaşları dahi Sağlık Bakanının bu tutumuna cephe almışlardır.

Başbakan son olarak Cumhuriyet Senatosunda yaptığı konuşmada, Sosyal Sigortalar Hastahanelerine el konulmayacağını söylemişse de, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında gerekli değişiklik hâlâ yapılmamıştır.

Bugüne kadar, çeşitli bakanlar, çeşitli defalar ve çeşitli vesilelerle «Sosyal Sigortalar Kurumu Hastahanelerinin, Kurum mülkiyetinde kalacağını kesinlikle açıklamışlar, bu tesislere el uzatılmıyacağı» yolunda kesin teminatlar vermişlerdi. Ancak, gene görülmüştür ki, teminatlar kısa zamanda unutulmakta, verilen

sözlerin, beyanların aksine davranışlarda bulunulmasında sakınca görülmemektedir. Bu yüzden, Kalkınma Plânında gerekli değişiklik yapılmadığı, Sosyal Sigortalar Kurumu tesislerine el konulacağına dair hüküm kaldırılmadığı sürece, meseleye halledilmiş nazarıyla bakmamıza imkân olmayacaktır.

Bu konuda işçilerin çok hasas olduğu, kendi tesislerinin ne mülkiyetinin ne de yönetim ve denetiminin başka bir kuruluşa verilmesine müsaade etmeyecekleri bilinmelidir.

KALKINMA PLÂNI

Türk işçi hareketi yıllardan beri kalkınmanın demokratik düzen içinde ve plânla mümkün olabileceği tezini savunmuş, plânın başarıya ulaşması için bir yandan uyarıma görevini yaparken, bir yandan da teşkilâtı aracılığıyla, plânı benimsetmek için çalışmalar yapmıştır. Türk-İş'in bütün eğitim çalışmalarında «Plânlı kalkınma anlayışı» ve Birinci Beş Yıllık Plâna büyük önem ve yer verilmiştir.

Kalkınmayı başarıya ulaştıracak en büyük gücün, işçiler olduğu gerçeğinden hareket eden Türk-İş, Plânlama Teşkilâtına yardımcı olabilmek için «Plânlama Konseyi» kurulmasını teklif etmiş, ancak bu teklifi, bütün yetkililer tarafından benimsendiği ifade edilmesine rağmen, yıllardır sürüncemede bırakılmıştır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı ise, işçiler yönünden tamamen umut kırıcı olmuştur. Bugün bir gerçektir ki, halkımızın benimseyip, umut bağladığı plânlı kalkınma anlayışı bir kısım politikacılar ve devlet yönetimindeki bazı yetkililer tarafından kabul edilmemektedir. Plân, sosyal adalet ilkelerine uygun gerçek bir kalkınmayı değil, bazı özel teşebbüs erbabının çıkarını korumayı, millî gelir dağılışındaki adaletsizliği daha da arttırmayı hedef tutmaktadır.

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının uygulanmasında görülen ve İkinci Beş Yıllık dönemde giderileceği ümid edilen aksaklıkla-

ra dokunulmamış olması, hattâ Birinci Beş Yılda öngörülen sosyal hedeflerin inkâr edilmekte oluşunun nedenini yetkililerin samimiyetsizliğinde aramak gerekecektir.

BAZI AKSAKLIKLAR

İkinci Beş Yıllık Plânda görülen bazı aksaklıkları kısaca şöyle özetleyebiliriz :

Finansman Konusu : Kalkınma Plânımızın aksamasının başlıca sebeplerinden biri de finansman yetersizliğidir. Plân, kamu yatırımlarını finanse etmekte kaynak sıkıntısı çekerken, bir de özel sektöre kamu fonlarından aktarma yapılmasını öngörerek, hiçbir şekilde halkın plânı olmadığını ispatlamaktadır. Belli bir zümreye bu şekilde hizmet eden plânın emredicilik vasfı olmayıp, sadece yol gösterici oluşu ise, Türkiye'de sadece bir zümrenin menfaatlerinin korunduğunun diğer bir delilidir.

Plânın emredici niteliği olmadığı için, özel sektör, adetâ, plân dışı bir sektör haline gelmiş, bu yüzden de özel sektör yatırımları, Birinci Beş Yıllık Plânda öngörülen hedeflerin çok altında kalmıştır. Aynı durumun İkinci Beş Yıllık Plân döneminde de görüleceği muhakkaktır.

Plân emredici değil de «yol gösterici» olduğu ve özel sektör yatırımları plân hedeflerine uymadığı için, özel sektörün yatırımlarını kendi imkânları ile finanse etmesi gerekir. Kamu fonlarından özel sektöre yapılacak kredi aktarmaları, plân hedeflerine uygun kamu yatırımlarının, dolayısıyla plânın aksamasına sebep olacaktır.

Ancak, plânda öngörülen hedeflere yönelen özel sektör yatırımlarını himaye edici kredi tedbirleri alınmalıdır. Bu yolladır ki, plânın özel sektör yönünden de hedefine ulaşması mümkün olabilecektir.

YÖNETİCİLER DURMADAN DEĞİŞİRSE...

Kamu sektörü yerine özel sektörün desteklenmesi gerektiğini ileri sürenler, kamu sektörünün verimli çalışmadığını iddia etmektedirler. Bunun nedenini hü-

kümetlerin tutumunda aramak gerekir. Bugün bir kamu teşebbüsü yoktur ki, yöneticisi yarın değişmeyeceğinden emin olsun, güvenle çalışabilsin.

1950 den bu yana bütün kamu teşekküllerinde Genel Müdürlerin ortalama görev süresi 1,5 yılı geçmemekte ve daha da kötüsü değişiklikleri ciddi sebeplere değil, hissiyata, dedikodulara ya da politik sebeplere dayanmaktadır.

Bu değişiklikler her alanda istikrarsızlık doğurmakta, yöneticiden başlayarak kuruluşların her kademesinde verim azalmasına sebep olmaktadır. Sebepsiz, ya da en ufak sebeplerle Genel Müdürlerin değişmesinin mümkün olması, kuruluşlarda yer kapma kavgalarının doğmasına, arkası gelmeyen dedikodu, nifak, hizipleşmeler yaratılmasına sebep olmaktadır.

Kamu sektörünün çalışmadığından, verimli olmadığından yakınıp, devletin bütün imkânlarını özel sektör emrine vermek isteyenler önce, bu gerçeği görerek kamu sektörünün verimli olmasının sebebini önce kendilerinde aramalıdır.

Ücret artışı : İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı da asgarî ücretler üzerindeki gerçek ücret artışları ile orantılı olmasını öngörmüş, bir başka ifadeyle, ücret artışını verim artırına bağlamıştır.

Yurdumuzda bugün, ekonomik, sosyal ve hukukî ortam bakımından, işçiler, işletmelerin yönetiminde söz sahibi değildirler. Bu yüzden, işletmelerin daha verimli çalıştırılmalarına hiçbir şekilde katılamamaktadırlar. Plan, ücret artışını verim artışına bağlamak suretiyle, işyerinin idaresinde işverenin yaptığı hataların, işletmenin aksaklık ve noksanlıklarının suçunu işçiye yüklemek istemektedir.

Ücret artışlarının verim artışlarına bağlanması, işçi ve işçi ailesinin «insan haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamalarına elverişli» asgarî ücretin tesbitinden sonra ve ancak, işçinin işyerinin yönetiminde söz sahibi olması şartı ile düşünülebilir.

Yurt dışındaki işçiler : Çalışma sorunu Türkiye'nin en önemli meselesidir. İkinci Beş Yıllık Plan, istihdam meselesinin halli için, yurt dışına işçi gönderilmesine devam edilmesi, işçi tasarruflarının yurda aktarılması ve bu tasarrufların verimli yatırımlara yöneltilmesini yeter görmüştür. Oysa, asıl önemli mesele, işçilerin yurda dönüşlerinde karşılaşılabilecek problemlerdir. Büyük bir işsizlik problemi ile karşı karşıya olan yurdumuzda, şu anda yurt dışında olan işçilerin dönüşlerinden sonra ortaya çıkacak meselelere bugünden çözüm yolu aranmalıdır.

Çalışma hayatı ile ilgili kanunlar : Baştan beri uygulama programlarında yer alan İş ve Tarım İş Kanunları kanunlaşmamıştır. Çalışma Bakanlığı Teşkilât Kanunu ve reorganizasyonu ile ilgili çalışmalar, çeşitli sosyal yardımların birleştirilmesi meselesi gerçekleşmemiştir. İdarecilerin, insan münasebetleri yönünden eğitimi, sendikacılık eğitiminin aynı zamanda kamu kuruluşları tarafından yürütülmesi, işe yeni giren işçinin eğitilmesi ve işbaşı eğitiminde büyük önem taşıyan, monitörlerin, meslekî eğitim merkezinin geliştirilmesi yoluyla sağlanması uygulanmamıştır. Buna ilâveten Birinci Beş Yıllık Plan döneminde bir an önce çıkması öngörülen 3457 sayılı Kanun, sebebini anlaşılamayan bir tutumla İkinci Beş Yıllık Planda yer almamış ve Hükümet, özel sektörün baskısıyla tasarımı Meclisten çekmiştir.

Diğer taraftan İşsizlik Sigortası kurulması, tarım işçilerinin genel sosyal güvenlik düzenine alınması hususları gerçekleştirilmeyen hedefler olarak kalmıştır.

MÜCADELEYE DEVAM EDİLECEK

Türk işçi hareketi bugüne kadar soğukkanlılıkla hareket etmiş, yurt çıkarlarının korunması için daima uyarılmalarda bulunmuştur. Ancak görülmektedir ki, bugün belirli çevrelerin çıkarları memleket menfaatlerinin üstünde tutulmakta ve devletin bütün

yönetimine bu anlayış hakim kılınmak istenmektedir.

Varlığının dayanağı işçi ve yurt çıkarlarını korumak olan Türk işçi hareketi, bu anlayışa karşı Anayasa ve Kanunlarla kendisine tanınmış bütün haklarını kullanarak mücadelesine devam edecektir. Türk işçileri bu mücadeleyi kazanak güçtedirler.

Bugünkü işçi liderleri, mücadelelerini, büyüklüğünün verdiği emniyet hissi içinde ve sakin bir şekilde yapmaktadırlar. Artık durumla ilgilenmeyen işçiler ve atıl-gan liderler düzeni yoktur. Aksine bugün sabırsız işçiler ve kuvvetlerinden emin sakin liderler vardır. Ancak sakin liderlerin başarısı siyaset adamlarının bu durumun önemini kavrayarak gerekli enerjik gayretleri göstermeleri ile mümkündür.

Siyaset adamları sakin liderlerle işbirliği yapmanın faydalarını anlayıp gerekli gayretleri göstermezlerse, bugünün sakin liderlerinin bütün Avrupa sendika hareketlerinde görülen sert, kavgacı sendikacılar haline geleceklerini veya yerlerini bu tip liderlere bırakacaklarını görecektir.»

SORULAR VE CEVAPLAR

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç basın toplantısında konuşmasını bitirdikten sonra basın mensuplarının çeşitli konularda sordukları soruları cevaplandırmıştır.

Tunç'a sorulan sorular ve cevapları şöyledir:

Soru : İşçi hakları aleyhinde çalışan bazı senâtorlerin gelecek yıl yine oy istemek için işçinin karşısına çıkacaklarını söylediniz. Bundan, bu kişilere işçilerin oy vermemesi için çalışılacağı anlamı çıkarılabilir mi?

Cevap : Kararımız budur. 1965 seçimlerinde de uyguladığımız kampanyayı bu defa daha da etkili ve şumullü olarak, en ufak köylere kadar götürmek kararındayız.

Soru : Vergi indiriminin Haziran içinde çıkarılacağı söylenmişti. Bu konudaki görüşünüz nedir?

Cevap : Çalışma Bakanı bu konuda Hükümet adına kesin vaadde bulunarak, vergi indiriminin Haziran ayı içinde çıkarılacağını söylemişti. Temmuz ayı geliyor, hiçbir hayok. Bütün diğer vaatler gibi, bu da vaad olmaktan öleriye gitme miştir.

Soru : İş Kanunu Senato komisyonunda yapılan değişikliklerle çıkarsa, grev yapma kararında mısınız?

Cevap : Grevi en son çare olarak görüyoruz. Gücümüzün yettiği konularda grev yapmak güçsüzlüktür. Millet Meclisinin kendi kabul ettiği metne sahip çıkacağına inanıyoruz. Cumhuriyet Sanatosuna bağladığımız ümitler kırılmıştır.

Soru : Disk'in dün yaptığı miting hakkında düşünceniz nedir?

Cevap : Kurulduğu günden bu yana, işçinin Türk-İş'ten soğuduğu iddialarını savuranların ne olduğunu dünkü mitingde gördük. Toplumcu aydın çevreler ve öğrenciler davet edilmesine rağmen, miting ilgi görmedi. Bizim bir sendikamızın mitingi bundan en az on misli kalabalık olur. İş Kanununun diletiğimiz şekilde çıkması imkânı kalmazsa, biz de Ankarada bir miting yapacak ve Türk işçisinin hakiki temsilcisinin kim olduğunu bir kere daha ispat edeceğiz. İş Kanununun böyle çıkması bizim için bir problem değildir. Kuvvetimiz ve imkânımız var. İşçi güçlendikçe, pratikte İş Kanununun önemi kalmamaktadır. Toplu sözleşmelerle her türlü temina-

tı almak mümkündür. Ancak biz egoist değiliz. Bünyemiz dışındaki işçileri de düşünüyoruz. İş Kanunundaki hassasiyetimiz henüz teşkilatlanamamış işçiler içindir.

Soru : Sosyal Sigortalar Kurumu Hastahanelerinin devri plândan çıkarılmazsa Türk-İş olarak ne yapmayı düşünmektesiniz?

Cevap : Bu hususta herşeyi yapacağız; bu «herşey»in içinde aklınıza gelen bütün tedbirler vardır. Bütün yurttaşlarımızın sağlık sigortasının uygulanmasına taraftarız. Ancak, Sağlık Bakanlığı bu yolda değildir. Bunun için karşındayız.

Soru : İşçi Pazarları konusunda Türk-İş'in bir çalışması vardı. Bu konudaki çalışma ne safhadadır?

Cevap : Ordu Pazarlarının olumlu çalışmaları özel sektörü tedirgin etmiştir. Özel sektörün baskısı karşısında Hükümet, evvelce benimsemediği bu konuyu bırakmıştır. Bizim çalışmalarımız tamamdır. Kanun teklifini işçi milletvekilleri vasıtasıyla Meclise sunacağız.

TAŞKIN : "KIBRIS'TA İŞÇİLERİMİZİN YÜZDE 70'İ İŞSİZDİR,,

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın (ILO) Cenevre'deki 51 inci konferansına Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu'nu temsil eden katılan Federasyon Genel Sekreteri Necati Taşkın 27 Haziran günü Ankara'ya gelmiş ve «Kıbrıs'taki Türk işçilerinin yüzde 70'inin işsiz olduğunu» açıklamıştır.

«Rum tecavüzlerinin başladığı 21 Aralık 1963 tarihinde meydana gelen fiili durumun devam ettiğini» belirten Genel Sekreter

Taşkın, «Türk toplumu büyük mahrumiyetler içindedir. Rum muhasarası devam etmektedir. Kıbrıs'ta çok sayıda işçi çalıştırılan İngiliz üslerinde önümüzdeki ay (temmuz, 1967) büyük çapta tensikata gidilecektir. Bu, işsiz sayısının daha artmasına sebep olacaktır; esasen toplumumuzun işgücünün yüzde 70'i işsizdir» demiştir.

Taşkın sözlerine şöyle devam etmiştir :

«Rumlar» Sosyal Sigorta fonlarına el koymuş bulunuyor. Hakkımız olduğu halde sigorta fonlarından yararlanamıyoruz. Türkler için ne işsizlik sigortasından ne de diğer sigorta dallarından yararlanabilme imkânı kalmamıştır.»

Kıbrıs'taki Türk topluluğunun, hakkı olan sigorta fonlarından yararlanabilmesi için Federasyonca gerek Kıbrıs içinde gerek dışında çeşitli temaslar yapıldığını sözlerine ekleyen Genel sekreter Necati Taşkın, bu konuyu Uluslararası Çalışma Teşkilatına da intikal ettirdiğini belirtmiş, şunları söylemiştir:

«Cenevre'deki toplantıdan istifade ederek sigorta fonları konusunu Uluslararası Çalışma Teşkilatı Genel Direktörü'ne anlattım. Genel Direktör'den, Federasyonumuzla Rum Yönetimi arasında aracılık yapacak bir uzmanın Kıbrıs'a gönderilmesi ni istedim.»

Taşkın sözlerine şöyle son vermiştir:

«İşçilerimiz dahil halkımızın büyük bir çoğunluğu hayatlarını Anavatan'dan gönderilen maddi yardımla sürdürebilmektedirler. Bu yardımın, toplumumuzun eraniyet içinde yaşayabileceği ana kadar devam edeceği inancı içindeyiz. Bu arada kardeş kuruluş TÜRK-İŞ'in maddi ve manevi yardımlarının işçilerimiz arasında büyük bir memnuniyet uyandırdığını kaydetmeliyim.

Porselen ithalatı yolsuzluğu Meclise getirildi

Bir süreden beri basını ve kamuoyunu ilgilendiren «Porselen ithalatı yolsuzluğu» konusu, Ankara Milletvekili ve Çimse-İş Sendikası Genel Başkanı Hasan Türkay tarafından Millet Meclisine getirilmiştir. Bu konuda bir önerge veren Türkay şöyle demektedir:

«700 işçi çalıştıran Tuzla Porselen Sanayii yapmış olduğu üretimi, piyasada binbir güçlüklerle satmak hususunda çaba gösterirken, Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa dayanılarak turistik tesisler kuracağız diye bazı firmalar tarafından 7-8 milyon lira tutarında 46 vagon porselen eşyanın getirildiği ve bu eşyanın halen Gülhane ve Zeytinburnu gümrüklerinde bulunduğunu gazete haberlerinden ve bazı çevrelerden öğrenmiş bulunuyorum.

Yaptığım araştırmalar neticesinde bu iş için halen kurulmuş turistik tesisler mevcut olmadığına göre

Hasan Türkay

yukarıda bahsi geçen yerli sanayimizin gelişmesine engel olacak, Türk piyasasının en az 10 senelik ihtiyacını karşılayabilecek 46 vagon porselenin ne maksatla ve kimler tarafından getirilmesine müsaade edildiğini Ticaret ve Turizm Bakanları tarafından umumi heyete açıklanmasını rica ederim.»

İstanbul'da Sendikaların Ortak bildirisi

Türk-İş Birinci Bölge Temsilcisi İsmail Topkar başkanlığında 11 sendika yöneticisinin geçtiğimiz ay ortalarında yaptığı ortak toplantı sonunda bir bildiri yayınlanmış ve İş Kanununun Senato Karma Komisyonlarında çıkmasını önleyen parlamenterlerle, Sosyal Sigorta Sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devri konusundaki tutumu yüzünden Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem ağır bir dile suçlanmıştır.

Bildiride şöyle denilmektedir:

«İş Kanununun T. B. M. M. de yenilenmesi ile ilgili çalışmaların yapıldığı sırada, işveren çevrelerin baskısı altında kalan parlamento, ekonomik yönden son derece güçsüz olan işçilerin, kanundan doğan başlıca tek güvenliği olan kıdem tazminatını kaldırmak çabası içinde görülmektedir. Bu hareket işçilerin 1936 yılından önceki ilkel şartlarla ve kaderi tamamen işverenlerin istismarına terk edilmiş şekilde işçileri çalıştırmayı hedef tutmaktadır. Yurdumuz en ağır kalkınma yükünü omuzunda taşıyan işçilerin kıdem tazminatını gaspe kadar girilen bu ihanete karşı bütün gücümüzle mücadele etmeyi and içtiğimizi kamuoyuna duyururuz.

KARADON OCAKLARINDA BİR KAZA DAHA OLDU

Ereğli Kömür İşletmeleri Karadon kömür ocaklarında geçtiğimiz ay içinde bir kaza daha olmuş ve bir işçi ölmüştür.

Ocağın 163 metre derinliğinde çalışmakta olan maden işçisi Muzaffer Aytop, yukarıdan kömür çıkarmakta olan vagonun aniden verilmesi sonucu dökülen kömürlerin altında kalmış ve kurtarılamamıştır.

Maden işçilerinin emeklilik yaş haddi indirildi

Maden işçilerinin emeklilik yaş haddini 60 tan 50 ye indiren kanun teklifi, geçtiğimiz ayın başlarında Millet Meclisinde görüşülerek kabul edilmiştir.

Kanun teklifinin görüşülmesi sırasında bir konuşma yapan Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem bazı açıklamalarda bulunmuş, bütün işçilerinin emeklilik yaş haddinin 60 tan aşağıya indirilmesi konusunda hükümetin çalışmalarda bulunduğunu ifade etmiştir.

Kabul edilen kanun teklifine

göre, madenlerde çalışan işçilerin emeklilik yaş haddi 60 tan 50 ye inmiş, bu arada malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta primleri de % 11 den % 14 e çıkarılmıştır. Bu primin yüzde 6 sı işçi, yüzde 8 ini işveren tarafından verilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce, yani 1 Mart 1965 tarihinden bu yana evlilik sebebiyle işyerlerinden ayrılan kadın işçiler de primden yararlanacaklardır.

ÜÇ ÜLKEDEN
ÜÇ İŞÇİ AİLESİ

BU SAYIDA
TÜRK
İŞÇİ AİLESİ

En büyük
kaygı
çocukların
istikbâli

**Ankara
Bira
Fabrikası
işçisi
Seyfettin
Şengül
anlatıyor**

Ankara Bira Fabrikası
işçisi Seyfettin Şengül şa-
raphanede fiçilerden ak-
tarma yaparken...

Seyfettin Şengül ve arka
daşları şarap imal maki-
nesi başında çalışıyorlar-
ken.

«Hayatımız, fabrika ile ev arasında, pazar günleri de ya Gençlik Parkında ya da açıklık bir yerde geçer. 1959'da evlendim, bugün üç erkek çocuk sahibiyim: Turgut 7, İhsan 4, Tuncay da 2 yaşında. Karım Şaziye, bir ay evvel taksitle aldığım dikiş makinesi ile evde çocuk konfeksiyonu diker ve benim ayda aldığım 700 liraya bir şeyler katmağa gayret eder. Çok şükür borcumuz, harcamız yok, mesai yaptığım zaman elime geçen 1000 lira ile bütçemizi oldukça ferahlatırız. Dünyamız bu. Bir kaç kuruş biriktirip iki odalı bir ev sahibi olmağa çalışıyoruz, fazlasında gözümüz yok. Yeter ki kiranı kurtulalım.»

Ankara Bira Fabrikasının 41 yaşındaki işçisi Seyfettin Şengül böyle diyor. Mütevazî, ailesine son derece bağlı ve eşini seven bir insan. 13 yıldır Ankara Bira Fabrikasında çalışıyor ve 120 lira aylıkla girdiği işinde şimdi mesailerle birlikte 1000 liraya yakın

para alıyor.

50 KURUŞ SAAT

ÜCRETİ

Hayat hikâyesini kendi ağzından dinleyelim:

«1954 yılında Kayserinin Kurbalı Köyünden Ankara'ya geldim. 8 kardeşiz; bir avuç toprak bizi doyurmuyordu. Babama Ankara'ya gelip çalışacağımı söyledim. Çiftimi çubuğumu bıraktım, has-

retimi içime boğdum ve Ankara'ya geldim. Elimdeki üç-beş kuruş tükenmek üzere idi. Bira Fabrikasında 50 kuruş saat ücreti ile çalışmağa başladım. İşe başlar başlamaz da sendikaya kaydoldum. Sendikanın ne olduğunu bilmiyorum, ama arkadaşlarım bana anlattılar, kafama soktular ve sendikalı oldum. Çok şükür Allaha hayrını gördüm.

Beş yıl bekâr kaldım ve 1959'da evlendim. Şimdi üç erkek çocuk sahibiyim.

1963'te sendikamız ilk toplu

Şengül ailesi, Ankara'nın en yüksek tepelerinden olan Samanpazarı semtinde iki odalı bir evde oturur. Daracık sokağa bel vermiş cumbalı tipik bir Ankara evi...

İş sözleşmesini yaptı ve 40 kuruş saat ücreti zammı aldık, daha sonra da zamlar geldi, bugün elime 324 kuruş geçiyor. Mesailer de ayda 45 saat kadar tutuyor ve ayda çoğu zaman 1000 liraya yakın kazanıyorum.

Hayat pahalı, hele hele üç çocuk sahibi olunca bir kişinin kazancı yetmez oldu. 160 lira ev kirası, giyim kuşam, yiyecek, yetmiyor.. hem komşularında karıları çalışıyor, bizimki neden boş otursun, geçen ay 50 lira taksitle bir dikiş makinesi aldım, eh işte bir şeyler kazanmağa gayret ediyoruz.»

HAYATIMIZ TAKSİT

Seyfettin Şengül, Samanpazarı'nın yukarı mahallesi Hacettepe

Sokağında küçük bir evde oturuyor. Bir yatak odası, bir misafir odası var. Mutfağı, aynı zamanda oturma odası.

«— Misafir odasının dört koltuğu ile camlı büfeyi geçen yıl aldık, ama taksitle. Esasen hayatımız taksit. O da olmasa nasıl yaşıyacağız bilmiyorum.» diyor Seyfettin Şengül işçi olmaktan gurur duyuyor.

8 KARDEŞ BİR AVUÇ TOPRAK

«— Eğer köyden çıkmamış olsam idim, şimdi ne yapardık bilmiyorum. 8 kardeşe bir avuç toprak... Çok şükür bu günlerimize. Gelecekte de ümitvarım. Sendi-

kanın sağladığı zamlardan başka, fabrikaya her gün gelip gitmek için bir de tren pasosu verdiler, hem de ayda 7 liraya. Evden istasyona kadar yürürüm, oradan da trene atladım mı, fabrikanın önünde inerim. Her sene taksitle 500 kilo da tahta parçası verir sendika. Yakacak derdimizi böylece hallederiz iste.»

ÇALIŞMAMIZ

ÇOCUKLAR İÇİN

«— Hayat ortak, dertler ortak.

Seyfettin Şengül, oğulları Turgut, İhsan ve Tuncay ile birlikte evlerinin önünde.

...Ve işte evin hem mutfak, hem oturma odası. Ocağa bir gaz ocağı, duvarlarda sepetler, tabaklar, çanaklar.

Seyfettin Şengül, öğle yemeklerini fabrikanın yemekhanesinde arkadaşları ile neşe içinde yerken.

İşine son derece bağlı olan Seyfettin Şengül şarap pompası başında şarap çekerken.

Bunlardan kurtulmak için birlik-te çalışmak lâzım» diyen Şaziye Şengül kocasına bir dikiş makinesi aldirmek için epey uğraşmış. Ve şöyle devam ediyor:

«Komşular çalışıyor, ben niye oturayım. Hem gencim, üç çocuğun derdi az değil ama, çalışacak zaman ayırabiliyorum kendime. Evlenmeden evvel elimden dikiş gelirdi. Şimdi çocuk konfeksiyonu dikiyorum. Para kazandığım gibi kendi üstümüzü başımızı da arada çıkarıyorum. Bir ev sahibi olabilsek, bütün arzum bu. Çalışmamız, didinmemiz çocuklar için. Biz de yaşlandığımız zaman köşemize çekilip rahat etmeliyiz. Başka bir düşünce-miz yok. Yarın çocuklar da oku-

mağa başlayacak, onun için şimdiden tedbirli olmalıyız.»

YOKLAR İÇİNDE MESUT VE AZIMLI

Bu, bir Türk işçi ailesinin hayatıdır. Hem de eline azımsanmıyan para geçen bir Türk işçi ailesi... Ancak İki odalı ve her türlü sağlık şartlarından yoksun bir evde oturan, çocukları için ayrı odaları, oturma odaları olmayan mutfakında gaz ocağı bulunan yıllık yakacağını 500 kilo tahta parçasına bağliyan, karı - koca çalışan bir Türk işçi ailesinin hayatı. Evlerinde radvo, çocuklarında oyuncak yok. Haftada bir gün, Gençlik Parkında çay bahçesine gidebilen, biriktirebilecekleri para ile ancak iki odalı bir ev almağı düşünölebilen bir işçi ailesi.

Bütün yoklar içinde mevsut, çalışma azmini yitirmeyen, işine başladığından beri görevine ve sendikasına güvenen bir işçi Seyfettin Şengül, Bütün yokları, yarın çocuklarına daha iyi bir hayat vermek için çekiyor.

Ama Seyfettin Şengül tüm işçiler içinde, durumu en iyi olanlar arasında sayılabilir. Bugün Seyfettin Şengül'ün yaşadığı hayatı, rüyasında dahi göremeyen binlerce işçi var.

Bütün günün yorgunluğuna iki odalı evde eşi ve üç çocuğı arasında geçiyor. Seyfettin Şengül ve eşi Şaziye, misafir odalarında çocukları ile birlikte.

Milli Prodüktivite Merkezi 4 üncü Genel Kurulu geçtiğimiz ay içinde T.S.E. salonunda yapılmıştır. Genel Kurul zaman zaman heyecanlı geçmiş ve hükümetin tutumu şiddetle tenkid edilmiştir. Yönetim Kurulu çalışmaları hak-

kındaki tenkidlere cevap veren MPM Yönetim Kurulu Başkanı Halil Tunç, Bakanların toplantıya katılmamalarını da yermiştir. Resimde Yönetim Kurulu toplantıyı izlerken görülmektedir.

Milli Prodüktivite Merkezi'nin Dördüncü Genel Kurulu toplandı

Milli Prodüktivite Merkezi'nin 4 üncü Genel Kurulu 29 Haziran'da Türk Standartlar Enstitüsü salonunda yapılmıştır.

Yönetim Kurulu Başkanı Halil Tunç'un konuşması ile açılan Genel Kurul'da, hükümetin Milli Prodüktivite Merkezine yardımcı olmadığı ve tutumunun üzüntü verici bir yönde geliştiği belirtilmiştir.

Açılış konuşmasında, «**ekonomik plânlanmanın amacının her noktada prodüktivitenin en yüksek hadde çıkarılması olduğunu**» belirten Halil Tunç, İktisadi Devlet Teşekküllerinde elde edilen kârın azlık sebebinin sık sık genel müdür değiştirmek olduğunu ve son 17 yıl içinde genel müdürlerin görev sürelerinin ortalama 1,5 yılı geçmediğini öne sürmüş, «**Gelişme tempomuz özellikle milli gelirin artışı, istenilen düzeyde olmadığından, bugünkü geliş devam ederse milletin özlediği refah seviyesine ulaşması için daha nice kuşakların yoksulluğa ve acılara katlanması gerekecektir**» demiştir.

Daha sonra tenkidlere geçilmiş, Yönetim Kurulunun çalışmaları hakkında delegelerin konuşmalarına cevap veren Halil Tunç, hükümetin çalışmalara yar-

dımcı olmadığını ve bütün Bakanların davetli olmalarına rağmen bir tekinin dahi toplantıya katılmamasının üzüntü verici olduğunu, Milli Prodüktivite Merkezinin politik çıkarlara alet edilmesinin istendiğini, hatta hükümet temsilcilerinin emirle hareket ettiklerini ve işçi üyelerinin seçimine istedikleri şekilde yön verme gayreti içinde bulunduklarını, Milli Prodüktivite Merkezine ilmin ışığını tutacak ilim adamları ile üniversite üyelerinin

delege olmalarına rağmen toplantıya katılmamalarının da Milli Prodüktivitenin geleceği bakımından ümit kırıcı olduğunu söylemiştir.

Konuşmalardan sonra seçimlere geçilmiş ve Yönetim Kuruluna işçi temsilcisi olarak Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Ekrem Özölçer, işveren temsilcisi olarak Adnan Bensef, Aydın Deniz, Hükümet temsilcisi olarak da Ekrem Işıl ve Haydar Okanar seçilmişlerdir.

Milli Prodüktivite Merkezi Genel Kurul çalışmalarına katılan delegeler

Prodüktivite Merkezine önem verilmelidir

Millî Prodüktivite Merkezinin 4 üncü genel Kurulu'nda Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç bir konuşma yapmıştır. Tunç'un konuşması aşağıdadır.

Geçen Genel Kurul'dan bu yana bir yıl geçti. Bugün, Millî Prodüktivite Merkezinin yolunu bulduğunu ve bu yolda hedefine doğru emin adımlarla yürüdüğünü iddia edecek değilim. Çeşitli fırsatlarla söylediğim gibi, müesseselerin tarihinde iki üç yıllık bir süre uzun zaman sayılmamalıdır. Hele bu müessese bugün, bırakınız toplumun tamamını, aydınlarımızın çoğu tarafından dahi kavramı iyice anlaşılamayan Millî Prodüktivite Merkezi gibi bir kuruluşla, bu müessesenin kuruluşunu tamamlayabilmesi için dahi geçen süre, yeterli bir zaman sayılamaz.

Ekonomik alanda, dünyanın bugün ulaştığı noktadan yıllarca, hattâ bazı bölümlerde yüzyıllarca geriyiz. Ne tarımda, ne sanayide ve ne ekonomik hayatın diğer kesimlerinde, ilmin ve teknolojinin gerektirdiği şartlar yaratılamamıştır. Her alanda üretimin düşüklüğü, değerimizin çözümlenememesinde en başta gelen sebeptir. Gelişme tempomuz, özellikle millî gelirin artışı, istenilen düzeyde olamadığından, bugünkü gidiş devam ederse, milletin özlediği ve hakettiği refah seviyesine ulaşması için daha nice kuşakların yoksulluğa ve acılara katlanması gerekecektir.

BÜYÜK GÖREVLER

Kuruluş Kanunumuz, Merkezimize, Türk toplumunun mutluluğunun sağlanmasında büyük ve çok şumullü görevler yüklemiştir.

Türk toplumu ekonomik hayatın kalkındırılması için hükümetlerden olduğu kadar, bu kabil kuruluşlardan da acilen birşeyler yapmasını beklemekte ve istemektedir. Bu istekler, hızlı bir nüfus artışı ile birleşince, toplumun kapasitesi ve teşkilatlanma kudretinin karşısına halli güç bir mesele olarak çıkmaktadır. Toplumumuzun çoğunluğu, özlemini çektiği ekonomik ve sosyal hedeflere varabilmek için yeni tekniklere ihtiyaç olmadığını farzetmektedir. Bunlar hızlı bir ekonomik ilerleme yolunda karşılaşılan güçlüklerin hepsini, ya sermaye veya kredi azlığına, ya hükümetlerin haksızlığına, ya da başka bir faktöre bağlama eğiliminde görülmektedirler.

Aslında, gözden uzak tutulmaması gereken esas nokta, ekonomik ve sosyal hedeflere varabilmenin ancak Türkiye'nin üretim gücünü büyük ölçüde arttırmakla mümkün olabileceğidir. Üretim gücünü arttırmak ise, sadece bir miktar yeni makine getirip, bunları kullanmakla sağlanamaz.

Üretim gücünün arttırılabilmesi, makinelerle birlikte, çalışma metodlarının, ekonomik hayatı düzenleyen metodların, eğitim ve yönetimin tamamen yeni baştan gözden geçirilip, toplumun değişen şartlarına göre değiştirilmesine bağlıdır.

Türkiye, toplumca benimsediğimiz ve Anayasamızın tanımladığı demokratik rejim içinde kendisi için belirlediği sosyal ve ekonomik hedeflere ulaşmak üzere hızla ilerleyecekse, ekonomik ve sosyal metodlar, işlemler, tutumlar ve değer ölçülerine büyük ve çok şumullü değişiklikler yapılması şarttır.

Ancak, bu gibi değişikliklere karşı olan ve kökü, muhafazakâr âdetlere, cehalete veya istihsal edilmiş haklara dayanan direnmelerin, çarçabuk ve kolaylıkla ortadan kaldırılabileceğini zannetmek, realiteden son derece uzak bir düşünce olur.

Bununla beraber, halen ülkemizde, eskiden mevcut olmayan ve ehil bir önderlik'e sevk ve idare edildiği takdirde, toplumu eski âdetler batağından kurtarıp, modern ekonomik gelişme yoluna sokabilecek, kudretli harekete geçirme yeteneğine sahip kuvvetler bulunmaktadır.

SORUMLULUKLAR

Toplumun artan ihtiyaçları, daha iyi ve yarınından emin olarak yaşama arzuları hükümetlere son derece güç ve ağır görevler yüklemektedir. Bu sorumluluğa, işçisi ve işvereni ile hükümetlerle paylaşmak zorunluluğunu duymak mecburiyetindeyiz. Ülkemiz gibi, yeni ihtiyaç ve taleplerin fazla olduğu memleketlerdeki hükümetler, kendilerini, hızla elle tutulabilir sonuçlar elde etmeye zorlayan bir baskı altında bulurlar.

Bundan dolayı, hükümetler, sendikaların ve özel teşebbüsün yardımıyla, gelişmiş memleketlerde yüzyıllar boyunca tedricen meydana getirilmiş gelişmeyi, 15-20 yıl içinde başarmaya çalışmak zorundadırlar. Bu hususta genellikle kabul edilen metod, mevcut kaynakları ölçtükten sonra, ekonomik ve sosyal ihtiyaçları, gelecekte ortaya çıkacak talepler ve istenecek nimetlerle dengelendirmek suretiyle, gerek kısa vadeli, gerekse uzun vadeli plânlar vücuda getirmektir.

PLÂNLAMA İLKESİ

Türkiye'nin sosyal adalet içinde, dolayısıyla sosyal barış içinde ve demokratik düzende kalkınmasını hızlandırmak için, karma ekonomi ilkesi içinde plânlı bir kalkınma dönemine girmiş bulunmaktayız.

Ancak, plânlama temel meseleleri halleden sihirli bir formül olmadığı gibi, sayfaları ne kadar büyük ve çok olursa olsun, ne kadar gösterişli tablo ve grafikleri taşırsa taşırsın, sadece bir plânlama evrakının hazırlanmasından ibaret bir faaliyet de değildir. Plânlı bir gelişme uzun süreli ve güç bir çalışmayı gerektirir. Ayrıca böyle bir gelişmedeki ana ilkelerin objektif, dengeli, dürüst, cesurane ve düzenli olmasına da ihtiyaç vardır. Gerek plânlama programının, gerekse uygulamanın başarılı olabilmesi, herşeyden önce yurtdaşlar tarafından desteklenmesine bağlıdır. Böyle bir destek ise, ancak, halkın problemleri, gayeleri, gerek kendileri ve çocukları için kullanılması gerekse muhtemel fedakârlıkları

anlayabilmesini sağlamak amacı ile bütün memleketi kapsayacak hızlı bir eğitim ve aydınlatma kampanyası- nı etkili bir şekilde uygulamakla mümkün olur.

DAHA ÇOK ÜRETİM

Daima işin gücü tarafı, neyin yapılması gerektiği değil, gerekenin nasıl yapılacağını tesbitidir.

Bu bakımdan kanaatim odur ki, Merkezimizin ülkemizin kalkınmasında en az Plânlama Teşkilâtı kadar önemli bir kuruluştur. Yukarda da ifade ettiğim gibi, Plânlama Teşkilâtı neyin yapılması gerektiğini tesbit eder. Gerekenin nasıl yapılacağını tesbit etmekle görevli merkezimiz ise adetâ, ekonomik kalkınmamızın anahtarı sayılabilecek bir kuruluştur.

Esas itibarıyla Plânlama, emeği, sermayeyi, ülkenin toprak ve madenler gibi tabii kaynaklarını en yüksek verimi sağlayacak terkipler meydana getirecek şekilde dengeli ve memleketin bünyesine uygun şekilde tahsis etmek demektir.

Diğer bir ifadeyle ekonomik plânlanmanın amacı, bir kül olarak her noktada prodüktivitenin en yüksek hadde çıkartılmasıdır. Zira, ilerde daha fazla üretim yapabilmek için, şimdiden daha fazla yatırım yapılabilmesi ve halihazırda tüketim ihtiyaçlarının daha fazla karşılanabilmesi, veya toplum olarak hedefimiz olan daha iyi ve yüksek yaşama standartlarının sağlanması daha fazla üretimle mümkün olur.

TİPİK BİR PROBLEM

Merkemizimin karşılaştığı problemlerin tamamını sayarak zamanınızı almak istemem. Ancak, bu problemlerden en önemli ve en tipik bir tanesinden bahsetmeden geçemiyecğim.

Gelişmekte olan ülkelerde, kamu sektöründe de, özel teşebbüslerde ve verimliliğin sağlanmasında, hem sosyal, hem de politik engeller vardır. Özellikle kamu sektöründe politik engeller daha yoğundur. Yurdumuzun ekonomik potansiyelinde ağırlığı olan İktisadî Devlet Teşekküllerinde verim düşüklüğünün nedenlerinin başında, yetişmiş sevki idarecilerin sık sık değiştirilmesi gelmektedir. Bu değişiklikler yüzünden, bu teşekküllerin zaman zaman birimi içerisinde, göstermeleri mümkün olan gelişmeyi ve verim artışını elde edememekte, paradan daha değerli olan zaman harcanıp gitmektedir.

50 milyar yatırım sermayesi olduğu Meclis kürsüsünden açıklanmış bulunan İktisadî Devlet Teşekküllerimizin, her yıl hiç değilse 5 milyar liralık yeni fon kazandırması gerektiği halde, bunun 600-700 milyon lirada kalmasının ana sebebi bu yanlış tutumda yatmaktadır.

1950 den bu yana bütün teşekküllerdeki genel müdürlerin ortalama görev süresi 1,5 yılı geçmemektedir. İşin asıl üzücü ve zararlı yönü genel müdürlerin alınmasının, ciddi bir sebebe değil, hissiyata, dedikoduya veya politik mülâhazalara dayanmakta oluşudur.

Bu değişimler, her defasında aylarca süren bir sarsıntı meydana getirmekte, gidenin yaptığının, gelen tarafından beğenilmemesi, birbirini tamamlayan hamleleri gayri mümkün kılmakta, yönetmeliklerin dışında daima mevcut olan ve zirvedeki şahsın tutumuyla ayarlanan bir personel politikası ve çalışma metodları uygulanması mümkün olmamaktadır.

Bu ise, her sahada istikrarsızlığı doğurmakta, fert verimi, dolayısıyla her sahadaki verim sarsıntı geçirmektedir. Bundan başka, en ufak sebeplerle genel müdürlerin değişmesinin mümkün olması, kendine güveni olmayan elemanların, hakiki durumlarının anlaşılması için değişikliği teşvik edici her türlü faaliyete girişmelerini mucip olmakta ve teşekküllerde arkası gelmeyen dedikodu, nifak hizipleşme vücut bulmaktadır.

Verimli ekonominin gelişmesini önleyici, bundan daha zehirli bir hava tasavvur edilemez. Ve bu itibarla da, bu teşekküllerin en kötü şekilde çalışması için ne yapılması gerektiği araştırılsa, sık sık genel müdür değiştirmekten daha iyi bir yol bulunamaz.

EMEK VE SERMAYE

Merkezimize bu ve daha bunun gibi birçok problemin dahilinde büyük sorumluluklar düşmektedir. Merkezimiz üretimin başlıca unsurları olan emek ve sermayenin bir arada hareket etmesini sağlayarak üretimin artmasında yol gösterici çalışmalarda bulunacaktır. Bugün, emek de, sermaye de, üretimin artmasında işçi ve işveren münasebetinin ne kadar etkili olduğunu öğrenmiştir. Düne kadar kendi temel düşüncelerini, o işkolunda meydana gelen toplumsal değişikliklere uyduramayan ya da uydurmak istemiyen, bu görüşlerde düzeltmeler yapılmasını teklif eden elemana «beğenmiyen çekip gider» diyen işveren tiplerinin mevcudu azalmıştır. Artık işverenler, işçi işveren ilişkilerinin düzelmesinin, maliyetin önemli ölçüde düşmesine yol açtığını; iyi ilişkilerle, kötü ilişkiler arasındaki farkın, fabrika maliyetlerinde % 20 düşme demek olduğunu artık işverenlerimiz bilmektedir.

Bu arada, daha düne kadar prodüktivitenin artışını şüphe ile karşılayan ve kendisinin yeter derecede çalıştığını düşünerek, ekseriyetle prodüktivite kampanyalarına uzak duran işçilerin mevcudu da azalmıştır. Artık her iki taraf da çıkarlarının, bu arada, ekonomik ve sosyal kalkınmanın ancak memleketin topyekün üretiminin artmasıyla ve artan üretimden paylarına düşen miktarın yüksekliğiyle mümkün olabileceği görüşünü çoğunlukla benimsemişlerdir.

İŞÇİ VE İŞVEREN

İşçi ile işveren, çalışma hayatının ve genel olarak ekonomik faaliyetin birbirini tamamlayan iki insanî unsurdur. Bu iki unsurun çıkarları, bir görüşe göre çatışır sayılabilir. Fakat çatışır sayılan bu çıkarların bağdaştırılması da mümkündür! İşçi temsilcilerini, işveren temsilcilerini, hükümet temsilcilerini ve üniversite temsilcilerini, zengin tecrübeleri ve derin bilgileriyle aydınlatıcı ve yol gösterici olarak biraraya getiren Millî Prodüktivite Merkezi'nin, çatışır sanılan bu çıkarları bağdaştırma imkânını hazırlayıcı ve düzenleyici rolü de büyüktür. Dileğimiz, demokratik rejim içinde, karma ekonomi ilkesinin kurallarına uyarak başlattığımız ekonomik ve sosyal kalkınmada işçi ile işverenin, çalışanla çalıştırının, kendilerini, meselelerinin çözümünde karşı karşıya değil, başbaşa sayabilmeleri, birbirine muhtaç ergin zümreler olarak, kendilerini ortak meselelerini halletmek üzere başbaşa kalmış olmanın kader birliği içinde sayabilmeleridir.

TES - İŞ FEDERASYONU KONGRESİ YAPILDI

Haberler

Tes-İş Federasyonu Genel Kurul divanı saygı duruşunda.

TES-İŞ Federasyonu 3 üncü Genel Kurulu 12-14 Haziran tarihlerinde İmar ve İskân Bakanlığı toplantı salonunda yapılmıştır.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Türk-İş Genel Sekreter Yardımcısı Ethem Ezgü, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Rafet Sezgin, Tekel Bakanı İbrahim Tekin, işçi milletvekillerinden Hasan Türkay, Kaya Özdemiroğlu, Senatör ve milletvekilleri ile sendika başkan ve yöneticilerinin hazır bulunduğu kongrede, işçi sorunları önemle ele alınmış, bu arada Sosyal Sigorta Kurumu sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devri konusu tartışılmış ve hükümetin tutumu şikâyet edilmiştir.

SALÂHADDİN ERKAP'IN KONUŞMASI

Kongreyi açış konuşmasını,

Tes-İş Federasyonu Başkanı ve Türk-İş Genel Sekreter Yardımcısı Salâhaddin Erkap yapmış, yurt ve işçi sorunlarını eleştirmiş ve Türkiye'nin temel konularının süratle çözüm beklediğini söylemiştir.

«Türk toplum hayatının hemen her sahasında ve hususiyle sendikacılık alanında bugüne kadar büyük değişimler olmuştur. Bulunduğumuz yerden etrafa, gerilere, ilerilere ve objektif sadakatı ile baktığımız zaman mevcut durumun iç açıcılıktan, memnuniyet vericiliğinden uzak olduğu görülmür» diyen Erkap, Türkiye'nin uzun süreli sorunlarının ilk adımlarının atılmış olduğunu, bugüne kadar bütün sendika kongrelerinde çalışma raporlarında yer alan konulardan ayrı olarak «yeni ses» e ihtiyaç duyulduğu kaydedilerek şöyle devam etmiştir:

«Yurdumuzda son bir kaç yıldan beri, yıkıcı, şer kuvvetler gemi azya almış dolu dizgin gitmektedir. Anadolu Türkünün hürriyeti, hayatıyetli, meziyet ve hasleti ile tüm kurulu düzen ve tebea meselesi ile yok olmasına çalışmaktadır. Devletin ve temel demokratik müesseselerin şer kuvvetlerle mücadelesini kâfi ve tesirli bulmuyoruz. Şer kuvvetlerin sığındıkları kalkanların -ismi ne olursa olsun-onların mel' anetlerine asla ve kat'a cevaz vermediği teşrih ve teşhir edilmelidir.»

Salâhaddin Erkap, Anayasaya göre kalkınmamızın plâna bağlandığı bu kalkınmanın «Madde Kalkınması» olduğunu ve bunun «Madde kalkınma» ile birleştirilerek «gene kalkınma» ya gidilmesi gerektiğini belirtmiş daha sonra Sosyal Sigorta Kurumu Sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devredilmesi konusuna değinerek konuşmasını şöyle bitirmiştir:

«Bütün davalarda üst kurulumuz Türk-İş fikirlerine ve noktai nazarına katılıyoruz. Sosyal Sigorta sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devri, tek el den tevhide konusu, bizim için şimdilik dâvaların dâvası haline getirilmek istenen bir sorun. Evet, sorun akla, mantığa muhake-meye, basirete; size olmaz böyle şey diyecekler. Neden olmaz? Anayasa vatandaşın sağlık ve bakım görevini işçilerin sırtına yüklemiştir de ondan olmaz. Reisi, işçinin parasına, tesislerine dokunulmaz diyen, çalışma hayatını tedvirle görevli bir üye si kongreden kongreye «devredilmeyecek» sözünü «devlet sözü» olarak söyleyen, şeref garantisi veren bir hükümet böyle şey yapamaz.»

Salâhaddin Erkap'ın konuşmasından sonra Kongre Divanı seçimi yapılmış ve Başkanlığa Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, ikinci başkanlıklara da, Türk-İş Genel Sekreter Yardımcısı Ethem Ezgü ile Hilmi Gürbüzlü getirilmiştir.

Tunç, kongreye, divana seçtiklerinden ötürü teşekkür ettikten sonra, gündem gereğince konuşmalarına yer verdiğini söylemiş ve ilk olarak İstanbul Milletvekili ve Metal - İş Federasyonu Başkanı Kaya Özdemiroğlu'na söz vermiştir.

K. ÖZDEMİROĞLU KONUŞUYOR

Türkiye ve Orta - Doğuda önemli olayların cereyan ettiğini belirterek konuşmasına başlayan Özdemiroğlu, konuşmasında Sigorta hastahaneleri konusuna önemle yer vermiş ve şöyle demiştir:

«Bugün iktidar partisi saflarındayız, ama hatalı gördüğümüz tutumlarına karşı sesimizi çıkarmamak bizim defterimizde yoktur. Samimiyetle ikaz ettik, kongreniz vesilesiyle yine ikaz ediyoruz, adı ne olursa olsun, Sigorta hastahanelerinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde toplanması Anayasaya aykırıdır, vatandaş ve toplum olarak karşınızdayız. Kötü bir mirasın üzerinde ısrar etmek iyi bir şey değildir. Fakir fukaranın, oyları ile işbaşına getirdiği A. P. iktidarı, bu hatalı tutumunda ısrar ederse kendisini sevenleri ve kendisini kaybeder. Devletin hiç bir katkısı olmayan Sigorta sağlık tesislerinin kamulaştırılması Anayasaya aykırıdır. Beş yıllık plânda, askeri hastahane ve tesislerin Sağlık Bakanlığına devri yer almamıştır, yani kuvvetli olanlar, ama Sigorta hastahanelerinin devri istenmektedir. Dostça ikaz ediyoruz, tutumunuz yanlıştır.

Kaya Özdemiroğlu, Sosyal Sigorta kapsamının genişletilmesinin karşısında olmadığını, Sağlık Bakanının kendi ifadesinde yer alan diğer hastahanelerdeki keşmekeşliğe Sigorta hasta-

Tes-İş Federasyonu Kongresini izleyen delege ve davetliler.

hanelerini sokmanın haksızlık olacağını belirtmiş, Ankara temizlik işçilerinin grevi ile Orta - Doğu olaylarına da dokunduktan sonra konuşmasını bitirmiştir.

HASAN TÜRKAY'IN KONUŞMASI

Daha sonra Ankara Milletvekili ve Çimse-İş Sendikası Başkanı Türk-İş Başkan Vekili Hasan Türkay söz almış, geçim indirimi, yeni İş Kanunu, tasarruf bonoları, Türk-İş'in bünyesinde bulunan iki kuruluşun birleştirilmesi, ve Sigorta hastahaneleri konusuna değinmiş, 1,5 yıldan beri uygulanmayan geçim indiriminin Haziran ayında uygulanacağını, yeni İş kanununun işçiye yeni haklar getireceğini, ancak Senato Karma Komisyonunda işçiler aleyhine 10 maddesinin değiştirilmesi yoluna gidildiğini, fakat Mecliste daha evvel kabul edildiği şekilde çıkmasının kuvvetli olduğunu, tasarruf bonolarının hükümet programında yer aldığı şekilde dar gelirli memnun edecek şekilde tatbik edileceğini belirttikten sonra sözü Sigorta Hastahaneleri konusuna getirerek şöyle demiştir:

«Sosyal Sigorta hastahanelerinin sağlık bağanlığına devri hakkında arkadaşım Kaya Özdemiroğlu görüşünü izah etti. Ben Çalışma Bakanını bu konuda suçlu görüyorum. Bakanlar - Sendikacılar toplantısında da görüşümü ifade ettik, Sağlık Bakanını tebrik ettim. İnancı, ortaya koydu ama bu davasında muvafak olacak mı o ayrı hikâye. Fakat Çalışma Bakanı bu meselemin lehinde mi, aleyhinde mi midir söylemesini isterdim. Bunu ifade etmediği için güceniyorum. Çalışma Bakanı devre taraftar değilim, veya hükümetin görüşün deyim desin, ikisinin ortasında kalmasına karşıyım.»

Türkay, daha sonra iki sendikanın birleştirilmesi konusunda komisyon üyesi olarak çalışmalarını açıklamış ve konuşmasını sona erdirmiştir.

ÇALIŞMA BAKANININ KONUŞMASI

Türkay'ın konuşmasından sonra söz isteyen Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, özellikle Hasan Türkay'ın ve İstanbul'da sendika yöneticilerinin ortaklaşa yayınladıkları bildiri üzerinde durmuş,

kendisi hakkında ithamları kabul etmemiş, bir görüş içinde olduğunu ve bugün mesuliyet taşıyan bir işçi milletvekilinin kendisi hakkındaki konuşmasını tasvip etmediğini ifade ederek şöyle demiştir:

«Çalışma Bakanı suçlu değildir, bu tarz konuşmaları aynen iade ederim. Sendikacıların nasıl konuşmaları gerektiğini bilmeleri lâzımdır. Bugün üzerinde önemle durulan konu, Sosyal Sigorta sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devredilmesidir. Ancak Sağlık Bakanının son günlerdeki konuşmaları yanlış anlaşılmaktadır. Sağlık Bakanı bu müesseselerin devri ve Sağlık Bakanlığı tarafından idare edileceğini söylemektedir. Hatırlarda olduğu gibi Bakanlar - Sendikacılar toplantısında Sağlık Bakanına bazı sualler tevcih ettim ve meseleyi vuzuha kavuşturmak istedim. Cevaplarda Sigorta Hastahanelerinin devredileceği şeklinde bir ifade yoktu. O halde yanlış anlaşılmaktadır. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının komisyonda görüşülmesi sırasında da görüşlerimizi ifade ettik. Milletvekili olan sendikacı arkadaşların bilmeleri gerekir. Plânlama raporunun 3. cilt 29 uncu sayfası organizasyon bölümünde bu konu tartışıldı. Esasen bu tesislerin devri diye bir şey mevzu bahis değildir. Hastahanelerin mülkiyeti Sağlık Bakanlığına verilmeyecektir. Hedef Türkiye'de sağlık sigortasını gerçekleştirmektir. Vatandaş Sosyal Sigorta hastahanelerinde de tedavi görecektir, fakat parasını devlet baba ödeyecektir. Ve bu hastahanelerin idaresini bir Konsey yürütecektir.

İstanbulda bazı sendika yönetilerinin yayınladıkları bildiriye Çalışma Bakanı sözünü tutmaz bir Bakan oldu denmektedir, bu ifadelerini kabul etmiyorum ve aynen iade ediyorum.»

Ali Naili Erdem daha sonra Çalışma Bakanının sadece işçilerin sorunları ile ilgilenen bir Ba-

kan olmadığını, Türkiye'de yaşayan 33 milyon vatandaşın derdi ile meşgul olduğunu belirttikten sonra A. P. iktidarı devrinde hal edilmiş işçi konularını belirtmiş, asgari ücret müessesesinin ciddi olarak bu iktidar tarafından ele alındığını ifade etmiş ve Senato karma komisyonunda iş kanunu hakkındaki görüşmeler hakkında izahat verdikten sonra sözlerini şöyle bitirmiştir. «Biz muayyen sendikaların ameline hizmet eden Bakanlık değiliz.»

HALİL TUNÇ'UN KONUSMASI

Çalışma Bakanından sonra bir konuşma yapan Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Türkiye'de demokratik rejimin şekli bir rejim olarak kalmadığını, her cephesi ile uygulandığını ve bunun en küçük misalinin bu kongrede görüldüğünü, sendikacıların Bakan konuşurken sert fakat iyi niyetli sualler sorduklarını belirttikten sonra şöyle demiştir:

«Bakan alıngan konuştu. Sendikacılar heyecanın verdiği kırıncı kelimeler kullanmış olabilirler, buraya Bakanın muahaze etmek için çağırdık. İktidarda bulunanlar hesap vermeğe mecburdurlar. Üzülerken ifade edeyim ki, Bakanın konuşmasından tatmin olmadık, nedeni şu: genel sağlık politikasında Türk-İş'in görüşü sarihtir. Plânın ifade ettiği manayı bir ilkokul talebesi bile anlar. Plân (Askerî sağlık tesisleri hariç Sosyal Sigorta Kurumu Sağlık Tesisleri devredilecektir)demektedir. Plânlama teşkilâtı raporunun 3 üncü cilt 29 uncu sayfa ve organizasyon bölümü. Eğer hükümetin sağlık politikası Çalışma Bakanının ifade ettiği gibi ise plâna bu ifadenin girmemesi gerekir. O halde Bakan bizi avutuyor, konuşması plân ile çelişir durumdadır. Her gün gelişen Sosyal Sigorta hastahanelerini yeni bir kuruluşa sokmağa ne lüzum var. Sosyalizasyon katkısı devletçilik sistemi. Bu hükümet praogramı ve

bugünkü gayretin karşısındadır. Hükümetin sosyal güvenliğe kavuşması idealimizdir, ama iyi işleyen bir mekanizmaya... Konuşmanız plânda da ifadesini bulursa konuşmanızla beraberiz »

Tunç'tan sonra yeniden söz alan Çalışma Bakanı, plânlama raporundaki ifadenin değiştirilmesi gerektiğini, bu hususta mutabakata varıldığını söylemiş, Halil Tunç'da eğer hükümet bu niyette ise, raporda baskı hatası olduğunu belirtmiş Kaya Özdemiroğlu da Bakanın Mecliste de böyle konuşması temennisinde bulunmuştur.

Bu konuda son olarak konuşan Halil Tunç, Sağlık Bakanının «Sendikacılar on parmaklarını hastahaneler üzerinden çeksinler» sözüne değinerek «Sağlık Bakanının tasarrufunu cebimize uzanan el olarak görüyoruz. Bu eli kırarak güçteyiz. Bu beyanını aynen iade ederim.»

Alkışlarla karşılanan bu konuşmadan sonra komisyon seçimleri yapılmış ve ilk günkü çalışmalar sona ermiştir.

İkinci günü konuk sendikacılar konuşmuşlar, işçi sorunlarını dile getirmişlerdir

ÇALIŞMA BAKANININ İKİNCİ KONUSMASI

Kongrenin son günü oldukça hareketli geçmiş ve komisyon raporları üzerindeki görüşmelerden sonra, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem ile Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Sosyal Sigorta sağlık tesislerinin devri hakkında konuşmuşlardır.

Tes-İş Federasyonu çalışma raporunu beğendiğini ifade ederek konuşmasına başlayan Ali Naili Erdem, sendikacılığın, demokratik parlamenter rejimin olduğu yerde mevcut bulunduğunu, Türkiye'de koyu devletçiliği bekleyenlerin olduğunu ancak Türk sendikacılığı var olduğu müddetçe «izm» li rejimlerin kurulamayacağını belirttikten sonra, Atatürk devletçiliğinden

bahsetmiş ve bu devletçiliğin kendine özgü bir sistem olduğunu söylemiştir.

İkinci Beş Yıllık Plân hakkında Türk-İş'in yayınlamış olduğu bildiriye de değinen Çalışma Bakanı, Türkiye'nin istihdam politikasına önem verilmediği hakkındaki iddiaların mevcut olmadığını, işçinin sosyal güvenlik ve istihdamının nazarı itibara alındığını belirtmiş ve «Bu bildiriye bir tahrik espirisi içinde düşünüyor» demiştir.

Tasarruf bonusu ve vergi indrimi konusuna da değinen Çalışma Bakanı daha sonra Sosyal Sigorta Sağlık Tesisleri üzerinde durmuş, sosyalizasyonun yeni olmadığını, ancak A. P. hükümeti zamanında hız kazandığını, plânda belirtilen «devredilir» kelimesinin çıkarılmasına teknik olarak imkân bulunmadığını, ve böyle bir tasarrufun düşünülmediğini, sağlık tesislerinin tek elden ve özerk bir kuruluş içinde yürütülmesinin istendiğini, işçi temsilcilerinin de yönetime katılacaklarını ve hisseselerinin kaybolmayacağını söylemiş ve «Türkiyede sağlık hizmetlerini tek elde toplamak mecburiyetine inanıyorum, bundan daşka yol yoktur» dedi.

HALİL TUNÇ KONUŞUYOR

Çalışma Bakanından sonra Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç söz almış ve özellikle Sosyal Sigorta Kurumu sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devri, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında istihdam politikasına yer verilmemesi üzerinde durmuş ve Türk-İş'in görüşünü bir defa daha açıklamıştır.

Bakanın, bütün sendika kongrelerinde yaptığı konuşmalarda çoğunlukla raporlarda yer alan sendikacılık hareketi bakımından benimsenmiş iktisadî ve sosyal konuları tenkid ettiğini, ilk defa bu kongrede çalışma raporunu beğendiğini belirtmiş, bunun gayet normal olduğunu çünkü sendikacıların yüzde yüz benimsedikleri ve her genel ku-

rulda dile getirilen toprak reformu, petrol ve madenlerin devletleştirilmesi ile vergi adaletinden bahsedilmediğini ve Bakanın raporu bu bakımdan beğendiğini söylemiş, konuşmasına İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında istihdam politikasına yer verilmemesini tenkid ederek şöyle devam etmiştir:

«Sayın Bakan, Türk-İş'in İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı hakkında yayınladığımız bildiriye istihdam politikasını tenkid etmemizi hoş karşılamamışlar. Türk işçi hareketi Türkiye'yi karanlık gözlüklerle göstermek çabasında olmadığı gibi, pembe gözlüklerle de göstermek emelinde değildir. Türk-İş, Türkiye'yi hiç bir ideolojik görüşe saplanmadan görmektedir ve göstermek istemektedir. Anayasanın 53 üncü maddesinde yer aldığı gibi, imkânları yaratmak hükümetlerin görevidir. Sizler bunu yaratacak güçte değilseniz hükümet etmeyin, hükümet etmek sanatı vardır. Türk-İş, ideolojik ve siyasi görüşlerle plânı tenkid etmektedir. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânını da, Birinci Koalisyon devrinde şiddetle tenkid etmiştir.

İstihdam politikasını neden tenkid ettik?

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında istihdam konusu şu şekilde ele alınmıştır: (Bu dönem içinde istihdam meselesini çözme yi hedef tutan plânımızda bu konuyla ilgili özel tedbirler yer almaktadır. Plânın ilgili bölümünde geniş olarak açıklanan bu tedbirlerin ana ilkesi ekonomik ve sosyal maliyeti çok yüksek olan açık işsizliğin önlenmesi için şehirler akının yaratılacak yeni iş alanları ile dengeli olmasını sağlamak ve tarım bölgelerinde tarım dışı faaliyet imkânlarını arttıracak programlar hazırlamaktır.) İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında ise bağimsiz bir hedef uygulanmıyacağı belirtiliyor. Teknolojik çağdayız, işsizliğin giderilmesi çarelerini mutlaka araştırmaya mecburuz.

Bunun bir yolu ve metodu vardır. Bunun belirtilmemesinin elbette karşısında olacağız.»

Daha sonra yatırımlar konusuna değinen Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, yurt ölçüsünde; beslenme, eğitim, sağlık, milli gelirin oransız dağılışı ve vergi yükü gibi konular bünyemizi tahrip ederken, yatırımı kâfi görmenin meseleyi halletmeyeceğini, gerçekçi olmak gerektiğini, ancak yatırımları takdir ettiklerini belirtmiş ve şöyle demiştir:

«Benim hedefim bu, görüşüm bu diyorum. Türkiye'nin şartları dar değildir. Sendikacının prensibi de, gözlerin idealist, ayakların realist olmasıdır. Herşeyi açıkça konuşmağa mecburuz, arkamızda kötü miras bırakmıyacağız.»

Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık tesislerinin Sağlık Bakanlığına devri konusuna da önemle duran Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Bakanın konuşmasında çelişmeler gördüğünü, plânlama raporundaki (Devredilir) kelimesinin değiştirilmesine imkân olmadığını söyliyerek işçilerin endişelerinin haklılığına değinerek konuşmasına şöyle devam etmiştir:

«Ortada bir kurul olursa, mülkiyet hakkı kahr mı? Mülkiyet, tasarrufumuz olursa vardır, aksi halde varolduğunu iddia etmek bir hayaldir. Ve hele yatak adedine göre temsil hakkı kabul edilmektedir. O takdirde Sağlık Bakanlığı elbetteki daha fazla söz sahibi olacaktır. Bakan bizi tatmin etmedi. Ortada bir hükümet politikası varsa, Sağlık Bakanı da, Çalışma Bakanı da vazifelerini yapmamaktadırlar, istifa etmeleri gerekir. Bizim görüşümüz şudur: hukuk ihlal edilirse bu bizden gelmemiştir. Biz de Anayasanın özünde yatan hakkımızı kullanacağız ve direneceğiz. Belki tâbir serttir ama, cesetlerimizi çiğner geçersiniz.»

Daha sonra yarım kalan komisyon raporlarının görüşülmesi yapılmış ve seçimlere geçilmiştir.

SEÇİMLER

Seçimler sonucunda Tes - İş Federasyonu Başkanlığına Enver Turgut, İkinci Başkanlığa Salâhattin Erkap, Genel Sekreterliğe Orhan Erçelik, teşkilâtçı sekreterliğe Ali Demirhan ve Genel Sekreter Yardımcılığına Faruk Barut getirilmiştir.

BASIN-İŞ KONGRESİ

Türkiye Gazeteciler ve Basın Sanayii İşçileri Sendikası (BASIN-İŞ) 3 üncü Genel Kurulu 17-18 Haziran günleri İmar ve İskân Bakanlığı toplantı salonunda yapılmıştır.

Zaman zaman tartışmalı ve bu arada Sosyal Sigorta hastanelerinin Sağlık Bakanlığına devri konusunda Sağlık Bakanı ile aynı kanaatte olmadığını belirten Çalışma Bakanının konuşması ile bir hayli ilginç geçen kongrede, tüzük değişikliği kabul edilmiştir.

Kongre Başkanlığına Erdoğan Örtülü'nün seçilmesinden sonra Genel Yönetim Kurulu, gelir ve gider, genel denetim kurulu raporları okunmuştur. Raporlar üzerine büyük tartışmalar olmuş ve delegeler ağır suçlamalarda bulunmuşlardır.

Daha sonra İstanbul Milletvekili ve Metal-İş Federasyonu Baş-

kanı Kaya Özdemiroğlu konuşmuş, birlik ve beraberlikten bahsetmiş ve yeni İş Kanunun üzerinde bilgi vermiştir. Özdemiroğlu daha sonra Sosyal Sigorta Has tahanelerinin devri konusuna değinerek, bunun karşısında olduklarını belirtmiştir.

Kongrenin ikinci gününde, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem bir konuşma yaparak, Sosyal Sigorta Kurumu sağlık tesislerinin devrine karşı olduğunu ve Sağlık Bakanının konuşmalarını tasvip etmediğini sövliyerek «**aziz dostuma izafe edilen sürat, başını döndürmüş olacak**» demiştir.

Erdem, basının demokratik rejimdeki vazgeçilmez yerinden söz ederek konuşmasına başlamış, Ankara, İstanbul ve İzmir basın işkolunda çalışanların asgari ücretlerinin hazırlanmasında titizlik gösterildiğini belirtmiştir.

Çalışma Bakanının konuşmasından sonra tüzük tadili tamamlanmış ve seçimlere geçilmiştir. Genel Başkanlığa **Mustafa Uluçan**, Genel Başkan Yardımcılıklarına **Burhan Şahin** ve **Nuray Tüzmen**, Genel Sekreterliğe **Nurrettin Yerdelen**, Genel Sekreter Yardımcılığına **Durmuş Erdoğan** ve Genel Saymanlığa da **Rüstem Özkılıç** seçilmiştir.

Türkiye Gazeteciler ve Basın Sanayi İşçileri sendikası (BASIN-İŞ) Üçüncü Genel kurul toplantısına katılan delegeler.

Manisada grev yapan işçiler yürüyüşe geçti

Manisa Belediyesi Temizlik işçilerinin 1 liralık zam isteğinin kabul edilmemesi karşısında Genel-İş Sendikası tarafından uygulanmakta olan grev işçilerin «**Anayasa Yürüyüşü**» ile devam etmektedir. Manisali Temizlik İşçileri Manisa'dan Ankara'ya kadar 860 kilometre yürüyüşe çıkmışlardır. Yol boyunca geçtikleri yerlerde vatandaşların sevgi ve ilgisi ile karşılanan işçiler, kanuni haklarının elde edilmesine kadar grevin devam edeceğini ve Türkiye'de Anayasa ve insan haklarının mevcut olduğunun ispat edileceğini ifade etmişlerdir.

GENEL-İŞ'LE BELEDİYELER ARASINDAKİ UYUŞMAZLIK

Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası ile Belediyeler arasında çıkan ve (GENEL-İŞ) in Yüksek Hakem Kuruluna intikal eden uyuşmazlıklar sendika lehi ne sonuçlanmıştır. 377 Belediyenin işyerlerinde çalışmakta olan 10 bin kadar işçiye kapsayan uyuşmazlıkların işçiler lehine karara bağlanması işçiye büyük faydalar sağlayacaktır.

GENEL-İŞ'in ADANA GREVİ

Türkiye Genel hizmetler İşçileri Sendikası (GENEL-İŞ) Adana Belediyesine bağlı Fen, Temizlik, Bahçeler Müdürlüğü ve Sivrisinek ve Karasinekle Mücadele Müdürlüğünde çalışan 792 işçi adına 10 Haziran'dan itibaren greve başlamıştır.

Grev kararı, Belediyenin toplu iş sözleşmesinin ihlal edilmesi yüzünden alınmış ve derhal uygulanmıştır. Genel-İş Sendikası, kendi üyeleri dışındaki işçilerin toplu sözleşmenin getirdiği haklardan yararlanması karşısın-

da harekete geçmiş, Belediye Başkanı uyarılmasına rağmen, olumlu bir sonuç alınmaması karşısında grev kararı uygulanmıştır.

GENEL-İŞ ANKARA BELEDİYESİ İLE SÖZLEŞME İMZALADI

Genel-İş Sendikası Ankara Belediyesinin çeşitli iş kollarında çalışan 4500 işçi adına geçtiğimiz ay içinde bir toplu sözleşme imzalamıştır. Sözleşme ile işçilere yeni sosyal haklar elde edilmiştir.

Temizlik, Fen, Asfalt, Taşocakçı, Mezarlıklar, Park-Bahçe, İtfaiye, Makine-Tamirhane, Gençlik Parkı, Veteriner, Tedbirhane ve Sağlık Müdürlükleri işyerlerindeki işçiler ve Emekli Sandığına tabi olup işçi niteliği taşıdığı halde memur sayılan hizmetlilerin de kapsama alındığı toplu sözleşme ile günde 3 lira yemek ücreti, çocuk zammı, ayda 100 lira ücret arttırılması ve yılda iki maaş tutarında ikramiye sağlanmıştır.

GENEL-İŞ'in ESKİŞEHİR BELEDİYESİ İLE TOPLU SÖZLEŞMESİ

Geçtiğimiz ayın başlarında Eskişehir Belediyesi Genel-İş Sendikası ile 1100 işçi adına toplu iş sözleşmesi imzalamıştır. Sosyal hakların yanında ücretlerde de artış sağlanmış, yemek bedelleri 2 liradan 5 liraya çıkarılmıştır.

TÜMTİS'in BURSA GREVİ SONUÇLANDI

Emekli Sandığına ait Santral Garaj'da 24 Nisan'da başlayan TÜMTİS sendikasının grevi 43 gün sonra geçtiğimiz ayın ortalarında sona ermiştir.

Santral Garajda çalışan 44 işçi, toplu iş sözleşmesi anlaşmazlığı sonucunda yüzde 25 oranında zam elde etmiştir. Toplu iş sözleşmesi ile işçiler 3659 sayılı sayılı kanunun kapsamından alınarak 3008 e sokulmuş, böylece ay-

hkları yövmiye çevrelimiş ve 30 a bölünen aylıkları bundan böyle 26 üzerinden hesaplanması kararlaştırılmıştır. Bundan başka, işçi yövmiyelerine seyyanen 450 kuruş yemek ücretine 50 kuruş zam sağlanmış, çocuk zammı da 10 lira olarak tespit edilmiştir. Elbise ve pardesü ücretlerinde de artış sağlanmış, diğer sosyal haklar da alınmıştır.

PETROL-İŞ SENDİKASININ GREV KARARI

Petrol - İş Sendikası, İstanbul Haramideredeki Aygaz tesislerinde grev kararı almıştır.

Bir süreden beri devam etmekte olan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde olumlu bir sonuç alınmaması karşısında, anlaşmazlık Uzlaştırma Kuruluna intikal etmiş, ancak Petrol-İş Sendikası Uzlaştırma Kurulunun kararını kabul etmediğini bildirerek grev kararı almıştır.

Petrol-İş Sendikası Aygaz'ın Kuruçeşme işyerindeki anlaşmazlığın da Uzlaşma kurulu tarafından incelendikten sonra bir karara varılacağını açıklamıştır.

PETROL-İŞ'in TOPLU SÖZLEŞMESİ

Petrol-İş Sendikası, Mobil Oil Türk A. Ş. Temizlik İşleri Müteahhidi Muzaffer Mete ile geçtiğimiz ayın başlarında yaptığı toplu sözleşme ile, işyerlerinde çalışanların haftada 17,5 saat mesai yapmalarını kabul ettirmiştir.

Sözleşme gereğince sendika üyeleri için asgari ücret 15, ekip başları için 19, bekçiler için 21 ve santral memurları için de 28 lira olarak kabul edilmiştir. Sözleşmeden sonra da iki yıl içinde ücretlere yüzde 14 oranında zam yapılması da toplu sözleşmeye alınmıştır.

Sözleşmedeki en önemli maddede, temizlik işçilerinin günde 3,5 saat olmak üzere haftada 17,5 saat çalışmalarının yer almasıdır. Santral memurları günde 4 haftada 24, bekçiler ise haftada 48

saat çalışacaklar ancak 45 saatin üzerindeki çalışmaların karşılığını yüzde yüz zamlı alacaklardır.

Toplu iş sözleşmesinde diğer sosyal haklar da elde edilmiştir.

PERİ AKÜ İLE SÖZLEŞME SONA ERDİ

Petrol-İş Sendikası ile Peri Akü Kollektif Şirketi arasındaki toplu iş sözleşmesi görüşmeleri sonuçlanmış ve anlaşma yapılmıştır. Sözleşmenin imza töreni daha sonra yapılacaktır.

TOLEYİS'İN SEMİNERİ

TOLEYİS Federasyonu ile Turizm ve Tanıtma Bakanlığının, geçtiğimiz ay içinde Eskişehir'de turizm işkolunda çalışan işçiler için ortaklaşa düzenlenen seminerde bir konuşma yapan Federasyon Başkanı İsmail Aras, Türkiye'de 85 bin işçinin turizm işkolunda çalıştığını söylemiştir.

İsmail Aras özetle şu konuşmayı yapmıştır.

«Bugün Türkiye'de 85 bin işçi turizm işkolunda çalışmaktadır. İkinci Beş yıllık Plân uyguaması sona erdiği zaman 33 bin işçi daha bu dalda görev alacaktır. Bu yönden turizm işkolunda çalışan işçilerin hızla ilerlemesi şarttır. İşçi arkadaşlarımızın boş zamanlarını da lisans öğrenmek için kullanmaları, hem kendileri, hem de yurdumuzun yararına olacaktır.»

İSTANBULDA TÜTÜN İŞKOLU İÇİN ASGARİ ÜCRET

Asgari ücret komisyonu, İstanbul'da tütün işkolunda çalışan işçilerin asgari ücretlerini tespit etmiştir.

Komisyon kararına göre, iki aylık tutarında ikramiye ile ayda çocuk başına 10 lira zammı veremeyen ve sosyal yardımlarda bulunmayan işyerlerinde 16 yaşından küçük işçiler günde 11 lira asgari ücret alacaklardır. 16 yaşından büyük işçilerin asgari ücreti ise 13 lira olarak tespit edilmiştir.

“Yabancı İşçiler,, konulu teklifimiz kabul edildi

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı Konferansından bir görünüş. ILO Genel Direktörü David A. Morse kapanış konuşmasını yaparken (üstte) ve Türk işçi delegesi Türk-İş Başkanı Sevfi Demirsoy Çalışma Genel Müdürü Muvaffak Sami Onat ile birlikte (altta).

Uluslararası Çalışma Teşkilâtının (ILO) 51 inci konferansı 7-29 Haziran tarihleri arasında Cenevre'de yapılmıştır. Türk-İş Başkanı Sevfi Demirsoy ile Türk-İş Başkan Vekili ve TEKSİF Başkanı Şevket Yılmaz'ın katıldığı konferansta çalışma hayatını ilgilendiren sorunlar görüşülmüş, çeşitli «sözleşme», «tavsiye» ve «karar» lar kabul edilmistir. Kon-

ferans, Türk-İş tarafından sunulan «Yabancı İşçilerin İstihdamı» konulu karar teklifini de kabul etmiştir.

7 Haziran günü ILO Yönetim Kurulu Başkanı MORIO AOKI'nın açış konuşmasını takiben «divan seçimleri» yapılmış, başkanlığa, Habeşistan Toplum Kalkınması ve Sosyal İşler Bakanı GETAHUN TESEMMA, başkan yardımcılıklarına ise Belçika hü-

kümet delegesi L. E. TROCLET, Norveç İşveren delegesi A. P. OSTBERG, Hindistan İşçi Delegesi ABID ALİ getirilmişlerdir. Seçimleri, çeşitli komisyonların kurulması izlemiş, genel kurulda «ILO Genel Direktörü'nün Çalışma Raporu» görüşülmeğe başlanmıştır. Fikir işçilerinin problemleriyle, beşerî kaynakların geliştirilmesi, meslekî eğitim ve insangücü plânlaması konularında İLO tarafından 1966 da yapılanları özetleyen rapor takdirle karşlanmış, söz alan delegeler ülkelerindeki gelişmeleri anlatmışlardır.

KOMİSYONLAR

İLO'nun 51 inci konferansında gündem konularını görüşmek üzere 7 komisyon kurulmuş, Türk-İş temsilcileri ikisinde görev almışlardır. Türk-İş temsilcilerinin katıldığı komisyonlar şunlardır:

Karar Teklifleri Komisyonu — Seyfi Demirsoy

Teknik Yardım ve Sanayileşme Komisyonu — Şevket Yılmaz

Öte yandan Türk Delegasyonu Başkanı ve Çalışma Bakanlığı

Türk-İş Başkan Vekili ve Teksif Genel Başkanı Şevket Yılmaz (sağda) Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Necati Taşkın ile ILO «Teknik Yardım ve Sanayileşme Komisyonu» nda.

Müsteşarı HALİT ÜNAL, konferansın en önemli komisyonlarından biri olan «ILO Sözleşmelerinin ve Tavsiye Kararlarının Uygulanması Komisyonu» başkanlığına oy birliği ile getirilmiştir.

TÜRK-İŞ'İN TEKLİFİ

İLO 51 inci konferansı'na TÜRK-İŞ tarafından sunulan «YABANCI İŞÇİLERİN İSTİHDAMI» konulu karar teklifi, «Karar Teklifleri Komisyonu»

nda öncelikle görüşülmüş ve diğer tekliflerle birlikte genel oylamanın yapıldığı 30 Haziran günü kabul edilmiştir.

TÜRK-İŞ adına Karar Teklifleri Komisyonunda yapılan takdim konuşmasında «yabancı işçilerin istihdam şartlarını düzenleyen ILO sözleşmesinin 1949 yılında kabul edildiği, milyonlarca insanı ve bir çok devletin ekonomik hayatını yakından ilgilendiren bu konunun yeniden önemle ele alınmasının gerekli olduğu» belirtilmiştir.

Karar teklifinin görüşülmesi sırasında işçi delegeleri yabancı işçilerin çalıştıkları ülkelerdeki işçilerle «eşit ücrete ve çalışma şartlarına» sahip olmaları gerektiğini belirtmişler, «ikili anlaşmaların yeterli olmadığını» öne sürmüşlerdir.

Eşit ücret ve çalışma şartları yanında yabancı işçilerin «Sendikal hak ve özgürlüklerinin tanınmasının önemine» işaret eden işçi temsilcileri, ILO'dan bu konuda kesin tedbirler almasını da istemişlerdir.

Türk-İş'in teklifi konuya daha da açıklık getiren değişiklik önergeleriyle kabul edilmiştir.

DiĞER KARAR TEKLİFLERİ

Karar Teklifleri Komisyonu'nda ayrıca «altı» sı işçi delegeleri tarafından sunulan «sekiz» karar teklifi görüşülmüştür. İşçiler tarafından sunulan diğer karar teklifleri şunlardır :

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın 51 inci konferansına katılan «Türk-İş Heyeti» işçi grubu toplantısında, dünya sendikacılık hareketinin diğer temsilcileri ile işçi grubunda alınan kararlar büyük bir dayanışma içinde uygulandı.

TÜRK-İŞ TEKLİFİNİN HEDEFİ

Dış ülkelerde Çalışan işçilerin çeşitli problemlerine çözüm yolu bulabilmek!..

Türk-İş'in 1964 yılında ILO'ya sunduğu «ekonomik ve sosyal plânlama çalışmalarına işçi ve işveren kuruluşlarının katılması» nı öngören karar teklifinden sonra, bu yıl da «yabancı işçilerin istihdamı» konulu teklifi Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nca kabul edilmiştir.

Yabancı işçilerin istihdam şartlarına ilişkin Türk-İş teklifinin hedefi, bu konuda 1949 yılında kabul edilen 97 No. lu ILO sözleşmesinin gözden geçirilmesi ve sözleşmenin ne dereceye kadar uygulanmakta olduğunun ortaya çıkarılmasıdır.

97 No. lu ILO sözleşmesinin dış ülkelere çalışmaya giden milyonlarca işçinin ücret, ücretli izin, fazla mesai, çalışma saatleri, meslekî eğitim, aile ödenekleri, mesken, sendikalaşma ve sosyal güvenlik konularında karşılaştıkları problemlere çözüm yolu gösterdiği bilinmektedir. Bilinmeyen, bu sözleşmenin hangi ülkelerde, ne dereceye ka-

dar uygulandığıdır. İşte Türk-İş'in teklifi herşeyden önce böyle bir araştırmanın yapılmasını öngörmekte, Uluslararası Çalışma Teşkilâtından bunu istemektedir.

Teklifin diğer bir özelliği de bazı sendikal prensipleri kesin olarak ortaya koymasıdır. İşçilerin sendikalara üye olma ve toplu sözleşmelerden yararlanma hakkı, yerli - yabancı ayırımı yapılmaksızın işçilere eşit ücret ödenmesi ve eşit şartlar altında çalıştırılmaları bu temel prensipler arasındadır.

ILO üyesi devletlerden istenen, bu prensipleri uygulamalarıdır.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı «karar» gereğince önce bir araştırma yapacak, bunun sonuçlarına göre 97 No. lu ILO sözleşmesinin değiştirilip değiştirilmemesini kararlaştıracaktır. Böyle bir araştırmanın, yabancı işçilerin problemlerine kesin çözüm yolu bulmada «ikili anlaşmalardan çok daha fazla yararlı olacağı» ise muhakkaktır.

- Mesleki hastalıkların ve mesleki nitelik taşıyan «kanser» in önlenmesi ve kontrolü
- Sosyal ve ekonomik gelişme amacıyla uluslararası işbirliği
- İspanyol işçilerinin sendikal hak ve özgürlükleri ve teşkilatlanma hakları
- Eğlence işkolunda çalışan işçilerin sorunları konusunda Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nca yapılabilecek çalışmalar.
- Muhacir işçilerin eşit muamele görmesi.
- Mesleki sağlık ve sıhhat tedbirleri.

İŞÇİNİN TAŞIYABİLECEĞİ

AZAMI AĞIRLIK ELE

ALINDI

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın 51 inci konferansında «işçilerin taşımaya müsaade edilecek azami ağırlıktaki yük» konusu da görüşülmüş ve bu ağırlığın erkek işçiler için 55 kilo'yu kadınlar ve genç işçiler için ise 25 kiloyu geçemiyeceği kararlaştırılmıştır.

Konferans ayrıca «tarım işçilerinin çeşitli sorunlarını ve işyerlerinde işçi - işveren ilişkilerinden doğan şikayetler» konusunu görüşmüştür.

29 Haziran günü çalışmalarını bitiren konferansa 109 ülkeden 425 delege ve 782 müşavir katılmıştır.

TÜRK-İŞ BASKANI'NIN

TEMASLARI

Türk-İş Başkanı Seyfi Demiroy Cenevre'de çeşitli ülkelerin çalışma bakanları, işçi ve hükümet temsilcileri ile görüşmüştür.

İlk olarak İran Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı İş ve İşçi İlişkileri Genel Direktörü Mehdi Behnan ve işçi delegesi Asdollah Soleimani ile görüşen Türk-İş Başkanı «Kardeş iki ülke sendikacılık hareketleri arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin lüzumuna» işaret etmiş, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu(ICFTU) temsilcisi olarak İran'a giden ve İranlı işçilerin «hür sendikacılık ilkelerine göre

teşkilatlanması için çalışmalar yapan» Türk-İş Eğitim Müdürü Ferit Azkara'nın temasları hakkında bilgi almıştır. İranlılar, «İşçilere sendika hak ve özgürlük tanımada Türk sendikacılık hareketinin kendilerine önderlik edeceğine inandıklarını» belirtmişler, Azkara'nın olumlu çalışmalarını övmüşlerdir.

Türk-İş Başkanı daha sonra Irak Çalışma Bakanı ve Iraklı sendikacılarla görüşmüştür. Demirsöy, Irak Çalışma Bakanı'na «Türk-İş'in Iraklı bir sendikacı heyetini davet ettiğini ve fakat bugüne kadar olumlu ya da olumsuz bir cevap alınmadığını» hatırlatmış, «Bakanlığınız sendikacı arkadaşlarımıza konuyu resmen intikal ettirmemiş, ilgilenmenizi rica ederim» demiştir. Irak Çalışma Bakanı Abdul Karim Hani, «Irak'a döner dönmez konuyla ilgileceğini, Türkiye'ye yapılacak ziyaretin çok faydalı olacağına inandığını» belirtmiştir.

Türk-İş Başkanı ile Uluslararası Plantasyon ve Tarım Sanayii İşçileri Federasyonu Genel Sekreteri TOM BAVIN arasında yapılan konuşmada «tarım işçilerinin çeşitli sorunları ve çözüm yolları» üzerinde durulmuş, Uluslararası Federasyonun «Tarım-İş Sendikasına yapacağı yardım» görüşülmüştür.

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsöy ayrıca Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Genel Sekreter Yardımcısı M. PALADINO, ICFTU Cenevre Bürosu Direktörü ALBERT HEYER, Uluslararası Petrol ve Kimya Sanayii İşçileri Federasyonu Avrupa Bürosu Direktörü F. G. LORIAUX, Hindistan işçi delegesi ve ILO Yönetim Kurulu üyesi ABID ALİ, Uluslararası Ulaştırma Federasyonu Genel Sekreteri HANS IMHOF, Yunanistan İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı F. MAKRIŞ ve Romanya işçi delegesi Bayan LARISA MUNTEANU ile görüşmüştür.

Güney Rodezya takbih edildi

ILO 51 inci Konferansı ZAMBIA (Kuzey Rodezya) Çalışma Bakanlığı Müsteşarı G. B. NYIRONGO ile Cezayir hükümet delegeleri, A. BOUHARA ve H. RAHAL'ın «Güney Rodezya'daki kanunsuz IAN SMITH rejimini takbih eden bir karar teklifini» kabul etmiştir.

Karar teklifinde, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın olsun, Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) nın olsun ırk ayrımı ile mücadele edilmesini istediği, Ian Smith rejiminin ise «gayri insani ırk ayrımı politikasını devam

ettirmekte olduğu» belirtilmekte, ILO Genel Direktöründen, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine öngörülen «müeyyidelerin, özellikle ekonomik boykotun uygulanmasının sağlanması» istenilmektedir.

PETROL FEDERASYONU İCRA KURULU TOPLANTISI

Uluslararası Petrol ve Kimya İşçileri Federasyonu İcra Kurulu toplantısı geçtiğimiz ay içinde Cenevre'de yapılmıştır.

İsrail - Mısır savaşının petrol sanayiine ve petrol işçilerine etkilerini görüşen Federasyon, «Orta Doğu'da savaşa son verilip, barışın kurulmasını öngören bir karar tasarısı» kabul etmiştir.

YUNAN SENDİKALARI İHTİLÂLİN «SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ TEHDİT ETMEDİĞİNİ» İLERİ SÜRÜYOR!

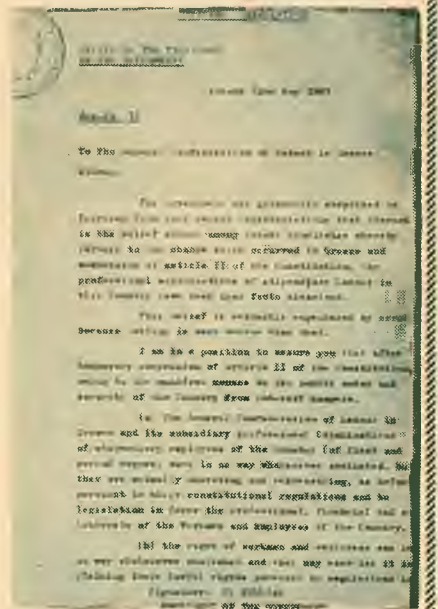
Yunanistan İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Fotis MAKRIŞ tarafından Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na gönderilen bir muhtıradaki «Yunanistan'daki hükümet darbesinin sendikal hak ve özgürlükleri çiğnemediği» belirtilmektedir.

Fotis Makris muhtırasında, ihtilâl idaresinin bazı mahalli sendikaları kapattığını kabul etmekle beraber, «bu kuruluşlar komünistlerin kontrolü altına girdikleri için kapatılmışlardır. Konfederasyon üyesi 45 federasyon ve 71 sendika normal çalışmalarını yapmaktadırlar» demektedir.

Makris muhtıraya, ihtilâl idaresinin başkanı C. Kollias'm mektubunu da eklemiştir.

C. Kollias'ın Yunanistan İşçi Sendikalar Konfederasyonu'na gönderdiği mektupta, ihtilâl İda-

resinin federasyon, milli sendika ve konfederasyon gibi kuruluşları kapatmadığı belirtilmektedir.

Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın 51 inci konferansında Yunanlı sendikacılar tarafından delegelere dağıtılan ve Yunanistan'da sendikal hak ve özgürlüklerin tanındığını iddia eden Başbakan C. Kollias imzalı mektup.

Uluslararası Petrol ve Kimya İşçileri Federasyonu'nun toplantı sına Federasyon İcra kurulu üyesi ve başkan vekili Ziya Hepbir de katılmıştır.

ICFTU GENEL SEKRETERLİĞİNE HOLLANDALI BİR SENDİKACI GETİRİLİYOR

OMER BECU'nun sıhhi sebepler yüzünden istifasıyla boşalan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Genel Sekreterliğine Hollandalı sendikacılardan «H. Boiter» in getirilmesi kesinleşmiştir.

Boiter, Eylül ayı içinde yapılacak ICFTU İcra Kurulu toplantısından sonra yeni görevine başlayacaktır.

AHMED TILLI ÖLDÜ

Tunus İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Ahmed Tilli Paris'te kanser ameliyatı olurken ölmüştür.

Tilli'nin ölüm haberi, Uluslararası Çalışma Teşkilatı'na katılan işçi delegeleri grup toplantısı yaparken gelmiş ve işçiler saygı duruşunda bulunmuşlardır.

49 yaşında iken ölen Ahmed Tilli, Tunus İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun bugünkü kudretli seviyesine erişmesinde büyük rol oynamış, 1964 yılında Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) İcra Kurulu Üyeliğine seçilmişti. Tilli 20 yıldır sendikacılık yapmaktaydı.

ILO İSPANYA'DAKİ ŞARTLARI İNCELEYECEK

İspanya Hükümeti'nin «İspanya'daki sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin şartların Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) nca incelenmesi» yolundaki teklifi 48 kişiden kurulu ILO Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiştir. İspanyol teklifinde, «İspanya'nın Uluslararası Çalışma Teşkilatı ile işbirliği yapmağa hazır olduğu» belirtilmekte, incelemeyi yapacak heyetin «objektif hareket edecek kişilerden kurulmasına dikkat edilmesi» istenilmektedir.

ILO inceleme heyeti önümüzdeki ay içinde çalışmalarına başlayacaktır.

ICFTU «KENNEDY ROUND ANLAŞMASINI SEVİNÇLE KARŞILADIK» DEDİ

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu üye kuruluşlarına ve Uluslararası İşkolu Federasyonlarına gönderdiği bir sirkülerde «30 Haziran 1966 günü imzalanan Kennedy Round Andlaşmasını memnuniyetle karşıladığımızı» açıklamıştır. Üretim maliyetini düşürücü, ekonomik genişlemeyi sağlayıcı her adımın yanında olduğunu belirten Uluslararası Konfederasyon, «gümrük tarife indirimlerinin dünya ticaretinin gelişmesindeki önemli rolüne» işaret etmiştir.

46 ülkenin katılmış olduğu Kennedy Round görüşmeleri 15 Mayıs'ta sona ermiş ve 30 Haziran 1967 Cuma günü «Kennedy Round Andlaşması» imzalanmıştır. Görüşmelerde başlıca iki konu üzerinde durulmuştur. Bu konulardan birincisi, andlaşmayı imzalayan devletler arasında dış ticarete konu teşkil eden maddelerin tabi oldukları «gümrük tarifelerinin indirilmesi», ikinci konu ise, «Dünya gıda yardımı» ile ilgilidir.

Bu haliyle Kennedy Round şimdiye kadar yapılan ticari andlaşmaların en önemlilerinden biri olmakta, dünya ticaretinde 40 milyar dolarlık mal grubunu etkisi altına almaktadır.

Kennedy Round görüşmelerinin sonunda «Dünya Gıda Yardımı» projesine de değinilmiştir. Yılda 4.5 milyon tonu bulan gıda yardımı devletler arasında şu şekilde taksim edilmiştir:

A. B. D.	1,9 milyon Ton
A. E. T.	1,0 milyon Ton
Kanada	495.000 »
Avustralya	225.000 »
İngiltere	225.000 »
Japonya	225.000 »
İsviçre	54.000 »
İsviçre	32.000 »
Danimarka	27.000 »
Arjantin	23.000 »
Norveç	14.000 »
Finlandiya	14.000 »

Geniye kalan 241.000 Ton ise 12 Temmuz 1967 tarihinde Roma'da toplanacak Birleşmiş Milletler Gıda Yardımı Toplantısına katılacak diğer üyeler arasında taksim edilip, dağıtılacaktır.

FRANSIZ SENDİKALARI GÜNEY AFRİKA'YA SİLÂH SATILMASINI PROTESTO EDİYOR

Fransız İşçi Sendikaları Konfederasyonu (FO) Fransa Hükümeti'ne bir muhtıra vererek, «Fransa'nın Güney Afrika Cumhuriyetine 250 milyon liralık silâh satacağına dair basında çıkan haberlerin doğru olup olmadığına açıklanmasını» istemiştir.

Konfederasyon Genel Sekreteri Andre Bergeron tarafından Fransa Başbakanı Georges Pompidou'ya verilen muhtırada, «Güney Afrika Cumhuriyeti ile her türlü ticari ilişkilerin kesilmesini öngören Birleşmiş Milletler kararı» hatırlatılmakta, «ark ayrımının önlenmesi için yapılan mücadeleleri sekteye uğratacak böyle bir yola gidilmeme'dir» denilmektedir.

NORVEÇ SENDİKALARI «NORVEÇ'İN ORTAK PAZAR'A GİRMESİNİ İSTİYOR»

Norveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ILO) Norveç Hükümeti'ne bir muhtıra vererek «Norveç'in mümkün olan en kısa zaman içinde Ortak Pazar'a girmesini» istemiştir. Konfederasyon tarafından verilen muhtırada «Norveç'in ekonomik ve politik çıkarlarının Ortak Pazar içinde korunabileceğine» işaret edilmektedir.

Norveç Hükümeti 16 Haziran 1967 günü, «Ortak Pazar'a girmek için müracaat edileceğini» açıklamıştır.

TOPRAK REFORMU

Toprak reformu, çeşitli kuruluşlar tarafından, çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Türkiye Ziraat Mühendisleri I. Teknik kongresinde yapılan tarife göre, «toprak reformu üretkenliği arttırmak, istihdam hacmini genişletmek, geliri az olan çiftçilerin gelirini yükseltmek ve gelir grupları arasındaki dengesizliği gidermek, ekonomik aile işletmelerini kurmak ve yaşatmak, topraksız ve az topraklı çiftçiye topraklandırmak, toprak mülkiyetini düzenlemek ve sosyal adaletin gerçekleşmesine yardımcı olmak amacıyla alınan tedbirler topluluğudur».

Prof. Reşat Aktan ise, Türkiye'de yapılması gerekli toprak reformunun tanımını şu şekilde yapmaktadır : «Toprak reformu topraksız ve az topraklı çiftçilerin topraklandırılması, bu kimse- lere kredi, donatım ve teknik yardım sağlamak suretile aile ziraat işletmelerinin kurulması ve devam ettirilmesi, büyük mülkiyete bir tavan tes- biti arazi mülkiyet dağılışında sosyal adalete ve dengeli duruma yaklaşması toprağın işleyene maledilmesi malike bazı sosyal fonksiyonlar ve mesuliyetler yüklenmesi ziraatte kiracılık ve or- takcılığın istisnai hallere inhisar ettirilmesi ve şartların düzenlenmesi ufulanmış mülk ve işlet- melerin toplulaştırılması, reformdan faydalanan- ların yerleşimi, zirai vasıta ve hizmetlerin sağlan- ması için kooperatifler kurulması gaye ve mak- satlarını gütmektedir.»

Sonuç olarak bütün tarifelerin birleştiği nokta toprağın işletilme ve mülkiyet durumu ile ilgili olarak yapılacak bütün değişiklikleri taşıyan toprak reformunun, toprağın adil bir şekilde da-

ğılımını ve tarımsal üretimi arttırmayı kapsaya- cağıdır.

TOPRAK REFORMUNUN GEREĞİ

Türkiye, ekonomisi tarıma dayanan bir ül- kedir. Her ne kadar İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nda sanayi sektörüne ağırlık verilmişse de, gerek endüstrinin ham maddesi olan tarımsal ürünlerin üretimi, gerekse fert başına düşen milli gelirin tarım sektörüne ağırlık verilerek artırıl- ması için tarımla uğraşan fertlerin hayat sevi- yelerini yükseltecek, tarım reformunu sağlaya- cak ve kooperatifçiliği geliştirecek bir toprak re- formuna şiddetle ihtiyaç vardır. Böyle bir refor- mun gerçekleşmesi kalkınma hareketimize hız kazandıracak, sosyal adalet ilkelerine uygun bir gelir ve servet dağılımı sağlayacaktır. Ancak, ta- rımsal üretimi arttırmak, toprak varlığını koru- mak ve bu sektörde çalışanların refahını sağla- mak üzere tarımda teknolojik, enstitüsyonel ve bünyesel değişikliklerin ahenkli bir şekilde yapıl- ması lâzımdır.

Bu değişikliklerden sadece tarımsal üreti- min artması ve islahı beklenmemeli, tarımda ça- lışanların mülkiyet ve tasarruf anlaşmazlıkları azaltılmalı, tapu işleri ve tarım bölgeleri düze- lenmeli, teknolojik gelişmeler için tarım yayınla- rı aracılığıyla bir ortam hazırlanmalıdır. Böylece, toprak reformu çok yönlü olacak; iktisadî sosyal ve hukukî yönleri ile memleket için tam bir ge- lişme sağlayacaktır.

Yıllar	Ekilen	Nadas	Çayır ve meralar	Bağlar	Sebzelik, meyvelik	Zeytinlik	Ormanlar	Ürün getirmeyen topraklar	Yüz ölçümü
1938	8.463	4.695	41.068	375	650	285	10.386	10.312	76.234
1948	9.477	4.423	38.330	536	695	277	10.492	13.468	77.698
1953	13.021	5.791	33.297	671	639	397	10.418	13.464	77.698
1958	14.764	8.601	29.134	710	696	513	10.584	13.296	77.698
1959	15.020	7.920	29.014	770	711	537	10.584	13.142	77.698
1960	15.305	7.959	28.658	782	730	548	10.584	13.132	77.698
1961	15.128	7.948	28.767	775	778	586	10.584	13.132	77.098
1962	15.167	8.048	28.598	802	800	599	10.584	13.100	77.698
1963	15.276	8.637	28.257	794	806	607	10.584	13.097	78.058
1964	15.367	8.476	28.286	800	813	636	10.584	13.096	78.058

(TABLO 1)

Anayasamız, 37, 38 ve 39 uncu maddeleri ile toprak reformunun esaslarını belirtmiş, toprağın verimli olarak işletilmesini gerçekleştirmek, topraksız olan veya yeter ölçüde toprağı olmayan çiftçiye toprak sağlamak amacıyla gereken tedbirlerin alınacağı hükmünü koymuştur. Anayasamızın 37 nci maddesinde, bu amaçlarla değişik tarım bölgelerine ve çeşitlerine göre toprağın genişliğinin kanunla gösterilebileceği, bu toprakların işlenmesi için devletin, çiftçinin işletme araçlarına sahip olmasını kolaylaştırılacağı belirtilmiştir.

Anayasamızın belirttiği tarım bölgeleri ve çeşitlerine göre toprağın genişliğinin gösterilmesi Türkiye için bir gerektir.

Türkiye'de tarım bölgeleri ayırımı hakkında birçok çalışmalar yapılmış, bu çalışmaların çoğu, coğrafi bölgeler üzerine yoğunlaştırılmıştır. Ancak bazı devlet teşekkülleri son yıllarda memleketi kendi hizmet konularına göre bölgelere ayırmışlardır. Türkiye'de ilk coğrafi bölüm, 1648 de Kâtip Çelebi tarafından yapılmış, 1887 de ise Hüseyin Paşa bir tarım coğrafyası hazırlamıştır.

Yabancı yazarlardan Carl Ritter ise 1856'da Türkiye'yi nehir sistemleri ve su bölümü çizgilerine göre bölmüştür.

Bugünkü sınırlarımızın tesbitinden sonra, 1921'de Hamit Selen, 1928 de Faik Sabri Duran, 1941 de Coğrafya Kongresine katılan ilim adamları tarafından Türkiye coğrafi bölgelere ayrılmıştır. Bugün, 1925 yılında Fransız tabiatcısı P.D. Tschisuatthe'nin çalışmalarına dayanılarak yapılan bir çalışma, halen İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından kullanılmaktadır. Tarım bölgelerinin tesbitinin yapılmasına ek olarak, tarım politikasını plânlamak ve yürütmek için memle-

ketin arazi karakterini tayin eden faktörleri, tarım ürünlerinin verimlerini, tip ve miktarlarını dikkate almak lâzımdır. Tarım politikası, sadece bugünkü üretim politikası değil, aynı zamanda tarımsal kaynakların üretim politikası ile de ilgilidir. Bu üretim potansiyelini tahmin etmek oldukça güçtür. Dolayısıyla üretim şartları farklı olan tarım bölgelerini tesbit etme gereği ortaya çıkar.

O halde, tarımsal kaynakları iyi bir şekilde tesbit etmek, bölgesel problemleri halletmek, bölgesel etüdlere yapmak ve tarım politikasının gerektirdiği tedbirleri almak, homojenite gösteren bölgeleri ayırmak için gereklidir.

Türkiye, plânlı devreye geçtikten sonra, nüfus artışı karşısında tarımsal üretimi arttırmak ve bölge plânlamasına geçmek gereği belirlemiştir.

TOPRAK—NÜFUS İLİŞKİLERİ

Gelişmekte olan ülke niteliğini taşıyan Türkiye'de sanayileşme ve ekonomik kalkınma çabalarına paralel olarak, milli ekonomide önemli bir yeri olan tarım sektörünün daha verimli ve daha ileri bir düzeye getirilmesi şarttır. Yurdumuzda bugün tarımın yeter derecede ilerlemediği, toprakların ilkel bir şekilde işlendiği ve tarım ürünlerinde produktivitenin düşük olduğu malumdur. Topraklarımızın iyi değerlendirilememesi sonucunda, tarımsal üretimin yetersiz ve ürünlerin kalitelerinin çeşitli imkânsızlıklar yüzünden düşük olması, hem halkın beslenmesini ve geçimlerini sağlayacak bir ücrete sahip olmalarını engellemekte, hem de sanayi ve dış ticaret sektörlerini olumsuz yönden etkilemektedir.

Tarım sektöründe çalışanların miktarı, diğer sektörlerin çok üstündedir. 1965 nüfus sayımına

göre, Türkiye'nin nüfusu 31.391.207 dir. İktisadi faaliyet kolları itibarile nüfus dağılımında (fiilen çalışan nüfus 13.591.822) tarım 9.764.652 kişi ile, çalışan nüfusun % 71.8'ini teşkil etmektedir. 1965'de, 1960 sayımına göre, tarımda faal bulunan nüfusta sadece 27.163 kişilik bir artış olmuştur. Bu küçük rakkam endişe vericidir. Tarımda beş yıl içinde faal nüfusa bu kadar katılmanın olması imkânsızdır. Burada anlaşılan husus, tarım sektöründen sanayi sektörüne büyük göç olduğu, diğer bir deyimle, köylerden şehirlere işsiz akımının varlığıdır. Dolayısıyla memleketimizde tarım yapılan toprakları ve bu topraklarda yaşayanları koruyacak bir kanuna şiddetle ihtiyaç vardır.

Türkiye'de tarım içinde çalışanlar, üç ana grup içinde incelenebilir:

- Kendi hesabına serbest çalışan çiftçiler,**
- Bir ücret karşılığında, bir başkasının hizmetinde çalışan tarım işçileri,**
- Tarım makine ve aletlerine sahip olup, bunları işletenler; tarım faaliyetine taahhüt sureti katılanlar.**

Türkiye'de tarımda çalışanların çok büyük bir kısmını, kendi hesaplarına tarım faaliyetlerini yürüten çiftçilerle, bunların aileleri teşkil etmektedir. Başkasının işletmesinde ücretle çalışanların miktarı, tarımdaki genel faal nüfusun onda birini teşkil etmektedir.

Ancak, tarımda işçi ve işverenin tam olarak ayrılmaması, tarım kesiminin önemli bir özelliğidir. Kendi topraklarını işleyip, bunun geçimini sağlamadığını gören çiftçi, diğer çiftçiler yanına işçi olarak girmekte ve yaşamayı için asgari imkânları elde etmeye çalışmaktadır.

Türkiye'de tarımsal üretim arttırmaya yönelmiş bir toprak reformu, çiftçinin kendi toprağından geçimini sağlayacak, böylece geçici işçilik müessesesi ortadan kalkacaktır.

Türkiye'de arazi dağılımında nadasa bırakılan toprak ile, çayır, mer'a, bağlar ve meyvelikler olarak ekilen toprağıın çok üstündedir. 1964 yılı rakamlarına göre, Türkiye'de ekilen arazi 15.367.000 hektardır. Türkiye'de işlenen toprak miktarı ise, nadasa bırakılan arazi ile birlikte 24 milyon hektardır. Bu arazinin arttırılması çayır ve mer'aların veya orman ve meyveliklerin ancak aleyhine gelişecek bir şekilde sağlanabilir. Ayrıca bataklıkların ve göllerin kurutulması ve islâh edilmesiyle de toprak kazanılabilir. Bununla beraber, bugün Türk köylüsü kendi malı olsun olmasın, ekilecek her toprağı ekmektedir. Fakat toprağıın işleyene ait olmaması, kooperatifçiliğın gelişmemiş olması, dolayısıyla prodüktif metodların uygulanmaması ve programlarının modern şekilde yapılmaması tarımsal üretimin verimini düşük seviyede tutmaktadır.

Toplam işletme ve araziler				
Arazi Grupları	Sayı	Ekilen Arazinin hektar tutarı	İş başına düşen ortalama arazi miktarı	Ortalama toplam
1-5 dekar arasındaki işletme	398.866	114.385	2,9	
6-10 " " "	375.329	317.324	8,5	
11-20 " " "	494.023	744.767	15,1	
21-30 " " "	349.096	880.763	24,9	
31-40 " " "	291.121	1.024.284	35,2	
41-50 " " "	223.253	1.088.863	48,2	
51-100 " " "	561.732	3.995.317	71,1	
101-200 " " "	201.893	3.973.073	196,2	
201-500 " " "	99.785	2.842.127	284,8	
501-999 " " "	11.029	755.158	684,7	
1000-2500 " " "	2.851	380.023	1293,2	
2501-4999 " " "	981	313.742	3186,1	
5000 dekar ve daha büyük işletme	491	405.609	8260,8	
Devlet müesseseleri ve çiftlikleri	97	408.442	42107,0	

(TABLO 2)

Türkiye'de tarım işletmelerinin ve arazisinin dağılımı ise, çok dengesiz bir durumdadır. Tablo II'de görüldüğü üzere, 1-5 dekar arasında 398.866 işletme 114.385 hektar araziyi kullanmakta iken, 2501-4999 dekar arasında 981 işletme olup bunlar 313.742 hektar araziyi işlemektedirler. Arazinin dağılımının en kötü örneğini bu rakamlardan daha iyi çıklayacak bir husus olamaz.

Bunun sonucu olarak tarım kesiminde milli gelir çok düşük olmakta, endüstride fert başına düşen milli gelirin % 27.6 sı. hizmetlerde ise % 24.8 ini teşkil etmektedir.

Tarım sektörünün bu terkedilmiş durumu, bu sektörü ve insanlarını himaye edecek mevzuatla düzenlenmeli, ancak bu düzenlemede çok hassas davranılmalıdır.

Toprak reformu yalnız toprağıın dağıtılması demek değildir. Böyle bir tarif, zaten uygulama imkânı olmadığı için bir değer ifade etmez.

KOOPERATİFLERİN ROLÜ

Toprak reformu ihtiyaca cevap verecek kooperatiflerin gelişmesi ile başarıya ulaşır. Tarımsal üretimin artmasında, kooperatiflerin büyük rolü olduğuna göre, toprak reformunun herşeyden önce kooperatiflerle paralel yürütmesi gerekir. Nitekim, dünyadaki uygulama bu merkezde olmuştur. Bugüne kadar toprak reformu konusunda kooperatiflerden geniş ölçüde faydalanan memleketler İtalya, Japonya, Venezuela, Tunus Mısır'dır. Burada değişmeyen ve ortak olan nokta, kooperatiflerin toprak reformunun tamamlayıcısı olduğudur.

Türkiye'de de kooperatifleşme gereği hissedilmiş ve kooperatifçiliğın tarım için faydalı olacağı kabul edilmiştir. Esasen, Anayasamızın 51 inci maddesinde devletin kooperatifçiliğın geliş-

mesini sağlayacak tedbirleri alacağı vazedilmiştir. Bundan anlaşılan husus, çiftçilerin kooperatifleşmesini önleyecek sebeplerin bulunup giderileceği ve özellikle küçük ve orta işletmelerin üretimde ve ürünlerin değerlendirilmesinde büyük işletmelerin sahip oldukları avantajlardan yararlanacağıdır.

Bu arada üreticilerin kendi aralarında teşkilatlanmalarının desteklenmesinde, küçük merkezlerde satın alma depolarının kurulmasında, kooperatifçilik bir vasıta olarak kullanılacaktır. Diğer taraftan, köylünün sahip olacağı toprağı işlemek için sermaye, araç ve gereçlere, tohum, gübre gibi temel vasıtalarla muhtaç bulunacağı aşıkârdır. Toprağın islahı, tohumların ayıklanması, toprağın sulanması, bitki hastalıkları ile mücadele, eğitim plânlamasının uygulanması, tarım araçları kullanılması tekniğinin ve ev ekonomisinin, çiftlik idaresinin öğrenilmesi gibi konular, kooperatifçiliğin edineceği amaçlar olacaktır. Bunun yanında, köylünün bir de eğitim ve sağlık problemlerinin ele alınması meselesi vardır. Köylünün, gerek nazari, gerek tatbiki bilgilerle teçhiz edilmesi, çevre sağlığı, bulaşıcı hastalıklarla savaş, beslenme düzeni gibi konuların öğretilmesi ayrı bir önem taşımaktadır. Bunlar da devlet hizmetlerine paralel olarak kooperatiflerin eğitim amaçları işine alınmalıdır.

Devletin köy kooperatiflerini himaye etmesi, toprak reformunun gerçekleştirilmesini kolaylaştıracaktır. Devlet, köy kooperatiflerini himaye ederken, aynı zamanda yol gösterici de olacaktır.

TOPRAK REFORMUNUN AMAÇLARI

Toprak reformunun başlıca amaçlarından biri, produktiviteyi arttırmaktır. Halen, tarımın yeterli derecede ilerlemediği ve gelişmediği, ilkel bir tekniğe dayandığı, produktivite seviyesinin düşük olduğu ortadadır. Gerçekten Türkiye tarımında, birim başına elde edilen verim, tarımda çok ilerlemiş Kuzey Batı memleketlerinden 3-4 misli, Orta Avrupa memleketlerinden 2-3 misli, iklim ve toprak şartları bize benzeyen İtalya'dan 1, 5-2 misli düşüktür. Yapılacak toprak reformu ile üretken ve rantabl çalışma desteklenecek, böylelikle üretim birimi başına düşen verim artacaktır.

Ekonomik aile işletmelerini kurmak ve yaşatmak ve geliri az olan çiftçilerin gelirini yükseltmek, gelir grupları arasındaki dengesizliği gidermek toprak reformunun diğer bir amacıdır.

Büyük işletmelerde yapılan çalışmaların kontrolünün zorluğu ve yabancı işçi istihdamı dolayısıyla randımanın düşük olmasına karşılık, toprak reformu sonucunda meydana gelecek aile tarım işletmelerinde arazi üzerinde daha fazla nüfus barınacak, bu işletmeler endüstri için iyi bir iç pazar teşkil edecek, toprağa daha iyi bakıldığı için randıman yüksek olacak, sınıf ayrılıkları ve çatışmaları mevcut olmayacak ve dolayısıyla a-

henkli bir gelir dağılımı neticesinde sosyal adalet gerçekleşecektir.

Toprak reformunun sosyal gayesi olan tarımda adil bir gelir ve toprak dağılımı, en iyi şekilde aile işletmeleri kurulmasıyla sağlanabilir. Aile işletmesi bir çiftçinin kendi aile efradı ile hariçten hiç işçi almadan, bizzat kendi emeği ile işlediği işletmedir. Aile işletmelerinin işletmeyi geliştirecek yatırımları yapabilecek büyüklükte olması gerekmektedir. Ancak, bu büyüklük, tarımsal bölgelere, toprağın verimine, iklim şartları ve diğer bazı faktörlere bağlı olarak değişecektir. Diğer taraftan, aile işletmelerinin yoğunlaşması, toprak reformunun bir amacı olan istihdam meselesini kısmen halledecektir.

Yukarıda ifade edilen bütün amaçların gerçekleştirilmesi, toprak reformu kanun tasarısında topraksız ve az topraklı çiftçiyi topraklandırmaya bağlanmıştır. Toprak reformunun başlıca amacı, arazi mülkiyetinin dağılışındaki adaletsizliği düzeltmek olacaktır. Bugün, çiftçilerin büyük bir kısmının topraktan yoksun olmasına karşılık, birkaç kişinin elinde toplanmış büyük topraklar vardır. Toprak reformu, bu paradoksal durumu halledecek ve topraksız köylüyü toprak sahibi yapacaktır. Netice olarak toprak reformu ile bu hususlar gerçekleştirilecek reform ekonomik gayesi olan tarımsal milli istihsal ve gelir atacak ve sosyal adaletin safhası kolaylaşacaktır.

TOPRAK REFORMUNUN KAPSAMI :

Toprak reformu aşağıdaki başlıca hususları ihtiva etmelidir:

- 1 — Kamulaştırma,
- 2 — Topraksız ve az topraklı çiftçiyi topraklandırma ve aile ziraat işletmeleri kurma
- 3 — Arazi tapulaştırması,
- 4 — Tarımsal yerleşim,
- 5 — Kooperatifler,
- 6 — Çiftçinin canlı ve cansız işletme araçları ile donatılması,
- 7 — Tarıma elverişli toprakların, tarım dışı hizmetlere ayrılmasını kısıtlayan hükümler.

Kamulaştırma, toprak reformunun taşıması gereken başlıca hususlardandır. Mülkiyet hakkı muteber ve meşru olmakla beraber, toprak kaynakları sınırlı olduğu için, sosyal adalet ilkeleri ile bağdaşmayacak şekilde çok büyük toprak parçalarına sahip olanların, mülkiyet haklarında bir kısıtlamayı kabul etmeleri gerekmektedir. Nitekim, Anayasamızın 37 nci maddesinde devletin, toprağın verimli olarak işletilmesini gerçekleştirmek, topraksız olan ve yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlamak amaçları ile gereken tedbirleri alacağı bildirildikten sonra, 38 nci maddede kamulaştırma üzerinde durulmaktadır. Bu maddelerden anlaşıldığına göre, toprak ve nüfus arasında optimal bir ilişki kurulacaktır.

Ülkemizdeki sosyal işletmelerin toprakları-

nın bir kısmının toprak reformu maksadıyla kamulaştırılması ve böylece tarımsal üretimi düştürecek işletme bütünlüklerinin bozulması doğru değildir. Kamulaştırmada, toprak sahibine bırakılacak toprağın tavanının ne olacağı meselesi, sosyal, ekonomik ve politik kriterlere göre ayarlanacaktır. Ayrıca, kamulaştırmada değer meselesi, devletin borcunu hangi sürede ve nasıl ödeyeceği düzenlenmelidir.

Topraksız ve az topraklı çiftçiyi topraklandırmak ve aile tarım işletmeleri kurmak, toprak reformunun başlıca ve hattâ en önemli gayelerinden biridir. Çiftçinin insan haysiyetiyle bağdaşır bir hayat seviyesine erişmesini sağlayacak ekonomik işletmelerin kurulması toprak dağıtımında esas olmalıdır. Aile işletmesinin çiftçi ailesini rahat bir şekilde geçindirecek büyüklükte olması şarttır. Bu büyüklük, bölgeden bölgeye, toprağın karakterine, iklim şartlarına ve işin mahiyetine kafi olarak değişecektir.

Diğer bir konu, arazi tapulaştırılmasıdır. Mülk ve arazilerin ufalanması meselesi, prodüktivitenin düşük olmasında başlıca etkidir. Arazinin aşırı bölünmüş hali arazinin israf edilmesine lüzumsuz yere makine, insan, hayvan, enerji ve zaman kaybına yol açar ve daha çok entansif tarım metodlarına kayma eğilimi yaratır. Entansif ziraat metodlarından faydalanılmadığı için, araziden gereken verim sağlanamaz ve rasyonel işletmelerden yoksun kalınır.

Yürürlükteki mevzuat toprağın aşırı bölünmesini önleyecek nitelikte değildir. Bu sebeplerle, parçalanmış arazilerin toplulaştırılması, bugün tarımımızda verimi arttırmak bakımından gereklidir. Toprak reformunun başarıya erişebilmesi için, bir ailenin sahip olduğu, parçalanmış ve dağılmış arazi parçalarının toplulaştırılması şarttır. Toplulaştırma işlemi, uygulamanın yapıldığı yerin toprak şartlarına, arazi kullanma şekillerine, devlet yatırımlarının yoğun olup olmadığına göre ihtiyari yada mecburi olacaktır.

Toprak reformunun kapsayacağı bir diğer husus, tarımsal yerleşimdir. Toprak reformunun uygulanması sonucu birçok ailenin başka yerlere yerleştirilmesi gerekecektir. Tarımsal yerleşim ve bunun uygulanmasında kapsamı geniş plânlanma yapılması toprak reformu ile yakından ilgilidir. Tarımsal yerleşim meselesi çok önemli ve kendine mahsus özellikleri olan bir konu olduğu için, etkili hükümlerle halledilmesi gerekir.

Toprak reformunun iyi bir şekilde yürütülmesi ve tarımsal üretimi arttırmaya yönelik bir müessese fonksiyonuna sahip olabilmesi için kooperatifçiliğin geliştirilmesi gereklidir. Mevcut üretimi değerlendirme, ürünlerin nakil, depolama ve satışlarında çiftçiyi himaye etme ve uzun vadeli, düşük faizli krediler yoluyla, çiftçiye çeşitli işletme vasıtaları sağlamak, mevcut kooperatiflerin islah edilmesi ve ilgili mevzuat hükümlerinin çiftçinin lehine geliştirilmesi ile mümkün olur.

Kooperatifler yönetiminde ufak çiftçinin sözü sahibi olması ile ve ayrıca devletten her alanda ve yeteri kadar destek gördüğü takdirde başarıya ulaşacaklardır. Kooperatifler, sadece üretim alanında kalmamalı, çiftçiyi tefecinin ve malı yok pahasına kapatmak isteyen tüccarın elinden kurtaracak şekilde hammaddeyi işleme, kredi alım, satım ve ihracat gibi sahalara yayılmalı ve böylelikle, bütün çiftçiler yurt çapında teşkilatlanmalıdır.

Böylelikle, tarım kooperatifleri işgücünü tarım sektöründeki sulama, ağaçlandırma, yol ve saire gibi ortak çalışmalara yöneltirken, kendi içlerinde de ufak sınıai geliştirerek istihdam imkânları yaratacak, diğer taraftan rasyonel tarım yapmaya ve tarımdaki üretim artışını sanayiye aktarmaya da imkân verecektir.

Toprak reformunun başarıya ulaşması için gerekli şartlardan biri de çiftçinin canlı ve cansız işletme vasıtaları ile donatılmasıdır. Toprak reformunun uygulanması ile toprak sahibi olan çiftçinin bu topraklardan azami verimi sağlayabilmesi ve tarımsal üretime iyi bir payla iştirak edebilmesi için muhakkak surette toprağı işleyecek ve verimini arttıracak vasıtalara sahip olması gerekmektedir. Çiftçinin donatılması, ihtiyaçları olan alet ve malzeme ve kredi sağlanması kooperatifler vasıtasıyla olacaktır. Bunun yanında devletin fiyat ayarlaması ve sübvansiyonlar yoluyla çiftçiyi himaye edecek tedbirleri alması lâzımdır.

Bütün bu hususların yanında, elverişli toprakların tarım dışı hizmetlere ayrılmasının önlenmesi, kiracılık ve ortakçılık şartlarının düzenlenmesi, çiftçinin eğitimi ve tarımsal yayının geliştirilmesi, toprak anlaşmazlıklarının bir an önce halledilmesi ve devlet tarafından ekim yapılacak bölgelerin islah edilmesi şarttır.

Sonuç olarak belirtilebilir ki, memleketimizde, mevcut sorunların halledilmesi için sosyal adaletin geliştirilmesini sağlayacak bir ekonomik ve sosyal düzenin kurulması gereklidir. Bunun için birçok reformun yanında öncelikle toprak reformuna ihtiyaç vardır. Toprak reformu, beklemeye artık tahammülü olmayan ve en geç 5-10 sene içinde bitirilmesi gereken bir meseledir.

Finansman ve kadastro meseleleri reformun gerçekleştirilmesinde bir engel olarak görülmemelidir. Finansman meselesi toprak reformunun ayrı bir unsuru olarak getirilecek ve arazinin potansiyel verimi üzerinden alınacak müterakki bir toprak vergisi ile birlikte ele alınmalıdır. Diğer taraftan, «**önce kadastro, sonra reform**» görüşü, toprak reformunu geciktirebileceği için, reform kadastrodan önce halledilmelidir.

Toprak reformunun mahiyeti ve sağlayacağı faydalar memleketin her tarafında iyice tanıtılmalıdır. Toprak reformunun uygulanması kolay bir mesele değildir, üzerinde hassasiyetle durulması gerekir. Reformun uygulanması kalkınma davamızın en önemli aşaması olacaktır.

FIATLAR

Ankara			
	Nisan	Mayıs	% artış
Genel	316	321	1,6
Gıda	343	352	2,6
Aydınlatma, ısıtma	287	287	-
Giyim	240	239	-6,4
Diğer	311	311	-
İstanbul			
Genel	336	342	1,8
Gıda	356	367	3,1
Aydınlatma, ısıtma	242	243	0,4
Giyim	279	279	-
Diğer	248	249	0,4

1967 Mayıs ayı Ankara ve İstanbul geçinme endekslerinde bir evvelki aya nazaran göze çarpar bir artış olmuştur.

İstanbul genel endeksinde % 1.8, Ankara genel endeksinde % 1.6 bir artış görülmüştür. Gerek Ankara ve gerekse İstanbul'daki bu artışlar, gıda fiyatlarındaki yükselmelerden ileri gelmiştir. Nitekim, gıda endeksi İstanbul'da % 3.1 gibi, Ankara'da % 2.6 gibi büyük bir artış göstermiştir. Diğer endeklerde büyük değişiklikler olmamıştır. **Aydınlatma ve ısıtma** ve **«diğer»** Ankara'da sabit kalmışken, İstanbul'da **aydınlatma ve ısıtma** da ve **«diğer»** de % 0.4 lük bir artış görülmüştür.

İstanbul'da sabit kalan **«giyim»** Ankara'da % 0.4 düşmüştür.

Genel ekonomik durum

Önümüzdeki yıldan itibaren tarım sektöründe dağıtılacak kredilerin aynı olarak verilmesi öncelik kazanacaktır. Buna göre, tarımda teknolojik gelişme sağlayacak ve verimliliği arttıracak iyi tohum, gübre, ilaç ve yakıt gibi malzemenin kul-

lanılmasını arttırmak, verilecek yıllık kredilerin amacı olacak ve bu kredilerin malzeme olarak verilmesi genişletilecektir. Kredi uygulamalarında, et yağlı tohum, ve hububat gibi bugün için talebi tam olarak karşılayamayan ürünlerle, ihracatında önemli artışlar

beklenen ürünlerin bölgesel dağılımı bu esaslara göre yapılacaktır.

İlgili kaynaklardan yapılan açıklamalara göre geliştirilecek yeni bir sistem içinde belirli büyüklük altındaki çiftçilere kredilerin kooperatifler aracılığı ile verilmesi tercih edilecektir. Tarımsal kredilerdeki düşük faiz hadleri, bu çiftçilere verilecek kredilerde uygulanacaktır.

HAM PETROL TALEBİ 1972 YILINDA 10 MİLYON TONA ULAŞACAK

İlgili kaynaklardan verilen bilgilere göre, 1967 yılında memleketimizin 2 milyon 400 bin ton olan ham petrol üretimi, yılda ortalama olarak % 20.1 artış göstererek 1972 yılında 6 milyon tona ulaşacaktır. Bu konuda yapılan incelemeler ve araştırmalar, bazı yeni tedbirler alınarak, bu üretime ulaşılmasının mümkün olduğunu gösterecektir.

Diğer taraftan, yine yapılan açıklamalara göre 2 ci Beş Yıllık Plan devresinde ham petrol talebinin yurt içi kaynaklarla karşılanamayan kısmı için ithalat yapılacaktır. Tahminlere göre, ham petrol ithalatının 2 ci Beş Yıllık Plan döneminde 1967 yılı ithalatına göre ortalama % 5.2 artış göstereceği beklenmektedir. Ayrıca ilgililer 1967 senesinde 5 milyon 500 bin ton olan ham petrol talebinin 1972 yılında 10 milyon tona ulaşacağını tahmin etmektedirler.

DEVLET YATIRIM BANKASININ BU YIL AÇTIĞI KREDİ % 166.6 ORANINDA ARTTI

1967 yılının ilk üç ayı itibarıyla Devlet Yatırım Bankası'na mukaveleye bağlanan projelerin tutarı, geçen yılın aynı dönemine nazaran % 112.3 oranında bir yükselme kaydetmiştir.

Bu konuda alınan bilgiye göre, aynı devrede Bankanın açtığı krediler 1966 yılına kıyasla % 166.6 oranında, açılan kredilerden fiilen ödenen miktar ise % 311.1 oranında artış kaydetmiştir. Bankanın 1967 kredi limiti de geçen yıldan daha fazla tesbit edilmiştir.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU

GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sosyal
Sigortalar
Kurumu
Genel
Kurulu
Toplandı

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulu geçtiğimiz ay içinde toplanmıştır. Kurum çalışmaları ile ilgili haberimiz iç sayfalardadır. Resimler Kurum Genel Kurulu çalışmaları sırasında çekilmiştir.

İngiliz ve Alman
İşçi ailesinden
sonra Türk
İşçi ailesi :

ANKARA BİRA FABRİKASI İŞÇİLERİNDEN SEYFETTİN ŞENGÜL,
ÇOCUKLARIYLA BİRLİKTE VE MAKİNANIN BAŞINDA...

